

การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้
ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 1

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ประดิษฐ์ สุริฉาย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เมษายน 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้
ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 1

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ประดิษฐ์ สุริฉาย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
เมษายน 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของนายประดิษฐ์ สุริฉาย แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

(ผศ.ดร.พชรวิทย์ จันทรศิริสร)

ประธานกรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(ผศ.ดร.วันทนา อมตาริกุล)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

(รศ.ดร.พิศมัย ศรีอำไพ)

กรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาภายนอกภาควิชา)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

(รศ.ดร.ประวิต เอราวรรณ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(ศ.ดร.ปรีชา ประเทพา)

ผู้อำนวยการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 20 เดือน ๒๖ พ.ศ. 2556

ประกาศคุณประการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันทนา อมตาริยกุล อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ประธานกรรมการสอบ และรองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย ศรีอำไพ กรรมการสอบ ที่ได้ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้การศึกษา ค้นคว้าอิสระสำเร็จได้ด้วยดี ผู้ศึกษาค้นคว้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ความเมตตาและ ประสิทธิ์ประสาทวิชาแห่งการบริหารที่ถ่องแท้และชัดเจน

ขอขอบพระคุณ นายกิจฉิชัย สารรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนภู่อวิททยา อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ นางสงสุข ไพละอ อครุชำนาญการ โรงเรียนหนองแวงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษา และนางสาวภัทรวดี พัฒนโพธิ์ ครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาล ๓ วัดเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ตลอดจนให้คำแนะนำจนสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครู โรงเรียนภู่อวิททยาทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน

คุณค่าและคุณประโยชน์การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระ ขออุทิศเพื่อ บูชาพระคุณของบิดามารดา และบูรพาจารย์ที่ให้การศึกษา อบรม สั่งสอน ให้สติปัญญา และคุณธรรมซึ่งส่งผลให้ประสบความสำเร็จด้วยดีในครั้งนี้

ประดิษฐ์ สุริฉาย

ชื่อเรื่อง	การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
ผู้ศึกษาค้นคว้า	นายประดิษฐ์ สุริยา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันทนา อมตาริยกุล
ปริญญา	กศ.ม. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนและตามขนาดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยจำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม และขนาดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) จากนั้นเทียบบัญชีไตรยางศ์ เพื่อหาจำนวนผู้บริหารและครูผู้สอน ตามขนาดของสถานศึกษา โดยจำแนกตามขนาดแต่ละสถานศึกษาด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 321 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิด จำนวน 30 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.74 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two - Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปร จึงนำมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยการวิเคราะห์แบบ LSD (LEAST-SIGNIFICANT- DIFFERENT)

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับปฏิบัติ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 2. ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และ 3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับครูผู้สอนระดับการปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับปฏิบัติ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 2. ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และ 3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง

5. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ
	ภูมิหลัง
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า
	นิยามศัพท์เฉพาะ
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	การจัดการเรียนรู้
	ทฤษฎีการเรียนรู้
	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	การจัดการศึกษาพอเพียงตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
	ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
	บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	งานวิจัยในประเทศ
	งานวิจัยต่างประเทศ
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
	ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
	การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
	การเก็บรวบรวมข้อมูล
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	129
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	129
สรุปผล	129
อภิปรายผล	132
ข้อเสนอแนะ	133
บรรณานุกรม	134
ภาคผนวก	138
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ	139
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการศึกษาค้นคว้า	143
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้า	145
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	147
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	155

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นให้เด็กใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว รู้จักช่วยเหลือตนเองและรู้จักช่วยเหลืองานในครอบครัว แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน ช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักวิเคราะห์รายรับ-รายจ่ายของตนเอง สอนให้เด็กเห็นคุณค่าของสิ่งของ ตระหนักถึงคุณค่าของเงินทอง จะได้ฝึกนิสัยประหยัดฝึกรู้จักสำนึก และนิสัยพอเพียง	32
2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ฝึกให้เด็กรู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียง และมีส่วนร่วมในการสร้างความพอเพียงระดับโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียง โดยเริ่มจากการสำรวจทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียนและชุมชน มีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านวัตถุ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และรวบรวมองค์ความรู้มาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน และเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง	33
3 ช่วงชั้นที่ 3 ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนสามารถสำรวจและวิเคราะห์ความพอเพียงในระดับต่างๆ และในมิติต่างๆ ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในชุมชนใกล้เคียง เห็นคุณค่าของการใช้หลักพอเพียงในการพัฒนาชุมชน และสามารถนำหลักการพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน จนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ในที่สุด	34
4 ช่วงชั้นที่ 4 เตรียมคนให้เป็นคนที่ดี สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติ ได้โดยเน้นเข้าใจความพอเพียงระดับประเทศและการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เช่น การวิเคราะห์ สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศหรือ การศึกษาสถานการณ์สิ่งแวดล้อมสภาพปัญหาด้านสังคมเป็นอย่างไร เป็นต้น	35
5 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา ...	46
6 แสดงจำนวน ร้อยละ ของข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา	53
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามสถานภาพ	54
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	57

25 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลากร	110
26 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1	113
27 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	115
28 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	118
29 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลากร	121
30 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1	124
31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีสถานภาพและขนาดโรงเรียนต่างกัน	125
32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนว ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพ ขนาดโรงเรียนต่างกัน	126

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	4
2 โครงสร้างภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1	38
3 ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า	47

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8-10 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ แต่การประยุกต์ใช้แนวคิดดังกล่าว และสร้างความมั่นใจว่าการพัฒนาจะเป็นไปในแนวทางที่ยั่งยืนและสร้างความสุขให้กับคนไทย จำเป็นต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศอย่างรอบด้านและวางจุดยืนการพัฒนาในระยะยาว ภายใต้วิสัยทัศน์ประเทศไทยปี พ.ศ. 2570 ซึ่งพิจารณาถึงบริบทการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และทุกภาคส่วนในสังคมไทยได้เห็นพ้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ปี พ.ศ. 2570 ไว้ดังนี้ “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีกับวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2551 : 18)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต แก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีความสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 5)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาของการดำเนินชีวิต และการพัฒนาอย่างมีสติ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในทุกด้าน และสอดคล้องกับหลักปฏิบัติของพุทธศาสนา การน้อมรับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตของแต่ละคนจึงคล้ายกับการเชื่อมโลกของการปฏิบัติกับโลก

ของการทำงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้คนใช้ธรรมะนำหน้าการพัฒนาซึ่งเป็นวิถีทางที่นำไปสู่ความสงบสุข สันติและสมดุล การขับเคลื่อนประเทศไทยให้ไปในทิศทางที่สร้างความพอเพียงทุกด้าน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ ให้ทุกคนทุกวงการเป็นเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ออกไปในวงกว้าง การที่สังคมไทยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศชาติ เพราะเป็นองค์ประกอบที่ทำให้คนในสังคมไม่เบียดเบียนหรือทำร้ายกัน ส่งเสริมให้ บุคคลมีจิตใจดีงาม มีความรัก สามัคคีกัน มีความเมตตากรุณา เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือกัน และประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีความสุข ประเทศชาติได้รับการพัฒนาไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ดังนั้น การสร้างค่านิยมความพอเพียง จึงจำเป็นจะต้องให้เกิดขึ้นในตัวของนักเรียน และเยาวชน ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต แต่สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน พบว่าคนส่วนใหญ่ยังนิยมชมชอบในเรื่องวัตถุ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินความ จำเป็น การกระทำต่าง ๆ มุ่งที่เงินทองเป็นสำคัญ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยไม่มีค่าตอบแทนมี น้อย ความสำเร็จในชีวิตมักวัดกันที่วัตถุ ความเคร่งครัดทางคุณธรรมเสื่อมลงไป คนส่วนใหญ่ไม่ทำงาน หนัก ขาดความขยันไม่จริงจังต่อหน้าที่การงาน ขาดความรักและความเสียสละเพื่อประเทศชาติอย่าง จริงจัง ชอบความอิสระ ทำอะไรง่าย ๆ จนกลายเป็นคนทำอะไรตามใจตนเอง มีนิสัยเฉื่อยชาถึงขั้น เกียจคร้านโดยมีความเชื่อกันว่า แม้จะทำงานมากหรือน้อยก็ตามถ้าโชควาสนาไม่อำนวย ก็ไม่อาจทำ ให้ชีวิตประสบความสำเร็จ ขาดการใฝ่หาความรู้ ชอบกั๊กเงินไปใช้โดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แต่อย่าง ใด สภาพปัญหาที่เกิดจากความไม่พอเพียงของสังคมไทยนี้ จำเป็นต้องเร่งพัฒนาเพราะมีส่วนที่จะ ทำลายประเทศ จึงสมควรที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันสร้างสังคมไทยให้มีความเจริญก้าวหน้ามากกว่าที่ เป็นอยู่ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติและพัฒนา คุณลักษณะความพอเพียงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (สีลาภรณ์ บัวสาย. 2549 : 22)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษาผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ ในระดับ ปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรม เน้นใน 3 ประเด็นหลัก คือ การจัดทำหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำหน่วยการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการเศรษฐกิจ พอเพียงสู่การเรียนการสอนในทุกระดับ ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (เกษตรกรรม) ก็เป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งที่ โรงเรียนดำเนินการตามกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อวางรากฐานให้ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันจริง สามารถพึ่งตนเองได้และเป็นวิถีชีวิตที่มั่นคง ยั่งยืนสืบไป (ถวัลย์ มาศจรัส. 2550 : 10)

การจัดการเรียนการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 ได้บูรณาการการเรียนรู้โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในการเรียนรู้ทุกโรงเรียน เน้นให้ ผู้เรียนพึ่งตนเอง และดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดตัวชี้วัดใน การประเมินสถานศึกษาที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในสถานศึกษาจากผลการประเมิน พบว่า การบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดจึงต้องมี

การส่งเสริมและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามตัวชี้วัดที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ พบว่า ส่วนใหญ่การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีผลให้การจัดกิจกรรมการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขาดประสิทธิภาพไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่เท่าที่ควร

ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจที่จะศึกษาระดับปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยศึกษาข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา ว่าได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษาอย่างไร เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน อันจะก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาของประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

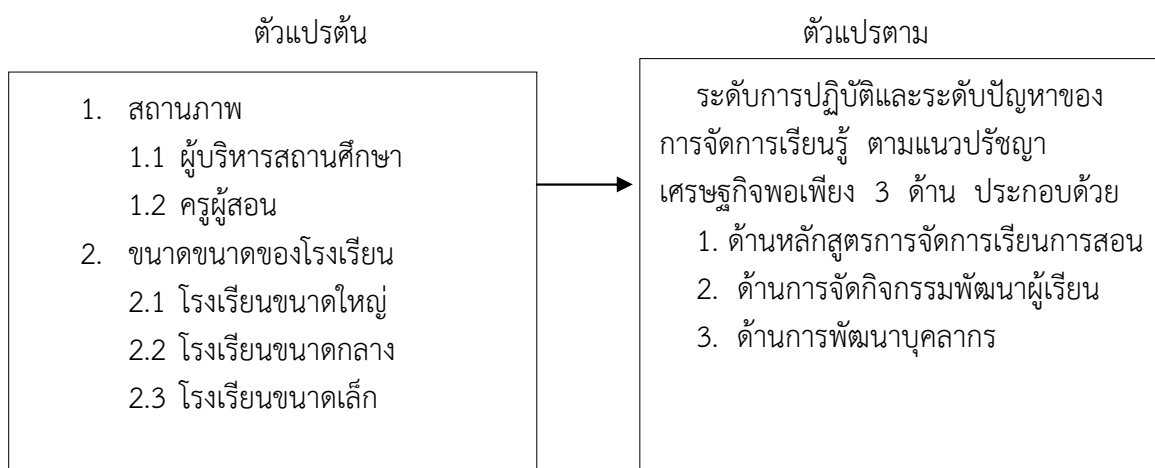
1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้ามุ่งศึกษาระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ตามแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 9) มี 3 ด้าน ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 แตกต่างกันไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ตามแนวคิด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 9) มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากร

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 1,923 คน จาก 181 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 675 คน จาก 104 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 1,089 คน จาก 74 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 159 คน จาก 3 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) จำนวน 321 คน จากนั้นเทียบบัญญัติไตรยางศ์ เพื่อหาจำนวนผู้บริหารและครูผู้สอน ตามขนาดของสถานศึกษา

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพ

3.1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.1.2 ครูผู้สอน

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

3.1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตามแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 9) มี 3 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหา เกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

3.2.2 ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหา เกี่ยวกับด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

3.2.3 ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหา เกี่ยวกับด้านการพัฒนาบุคลากร ของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้ทราบระดับการปฏิบัติของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2. ได้ทราบระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

3. ผลการศึกษาค้นคว้าเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และหน่วยงานอื่นที่มีความสนใจ เพื่อนำไปประยุกต์ ปรับปรุงแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในหน่วยงานต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดระบบการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้
2. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของการพัฒนาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
3. ระดับการปฏิบัติ หมายถึง การได้จัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
4. ระดับปัญหา หมายถึง การปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้
  - 4.1 ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การวางแผนเตรียมการ โดยการจัดมวลประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ต้องการทั้งพฤติกรรมความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมต่างๆ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
  - 4.2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การกระทำหรือสิ่งที่ทำให้ผู้รับประสบการณ์มีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
  - 4.3 ด้านการพัฒนาบุคลากร หมายถึง การทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้นกับผู้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
5. แนวทางการพัฒนา หมายถึง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาบูรณาการใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
6. สถานภาพ หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งปฏิบัติหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของรัฐบาล จำแนกเป็น 2 กลุ่มประกอบด้วย
  - 6.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่มีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบทางด้านการบริหาร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา ผู้รักษาการในตำแหน่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
  - 6.2 ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่ง ครู ครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

7. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
8. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 1 - 120 คน
9. โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 121 - 600 คน
10. โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 601 - 1,500 คน
11. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่มีภาระรับผิดชอบประสานงานสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 1 มี 6 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอกมลาไสย อำเภอร่องคำ อำเภอดอนจาน อำเภอสหัสขันธ์ อำเภอสามชัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ซึ่งได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้
2. ทฤษฎีการเรียนรู้
3. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. การจัดการศึกษาพอเพียงตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
5. ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
6. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ นับว่าเป็นองค์ประกอบหลักที่แสดงถึงการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้ บทบาทของครู และบทบาทของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนจะทำได้สำเร็จ เมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครู และผู้เรียน มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้ ดังสาระที่ ทิศนา ชามมนณี (2542 : 20) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคล ทำแทนกันไม่ได้ ครูที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง
2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมีการใช้กระบวนการคิด สร้างความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด ทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ
3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกัน อาจคิดได้หลายแง่หลายมุมทำให้เกิดการขยาย เติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับด้วย ดังนั้นครูที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ
4. การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้ที่เบิกบาน เพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้ นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนุก ครูจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้

เกิดความอยากรู้หรือคับข้องใจบ้าง ผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจ และเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้ เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง

5. การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ครูจึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จบ

6. การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง เพราะได้รู้มากขึ้นทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลการพัฒนาของตัวเองด้วย

จากความหมายของการเรียนรู้ที่กล่าวมา ครูจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
2. การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
4. การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย
5. ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
6. การท้าทายให้ผู้เรียนอยากรู้
7. การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้
8. การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง
9. การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้
10. การมีจุดมุ่งหมายของการสอน
11. ความเข้าใจผู้เรียน
12. ภูมิหลังของผู้เรียน
13. การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น
14. การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัต (Dynamic) กล่าวคือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระ เทคนิค วิธีการ
15. การสอนในสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป
16. การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกแห่งในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ อาจเกิดจากการลองผิดลองถูกจากการวางเงื่อนไข ซึ่งอาจเป็นความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์เดิมกับสิ่งใหม่ ๆ หรือการเรียนรู้แบบก็ตาม ถือว่าเป็นการเรียนรู้ทั้งสิ้น หรืออาจเกิดจากความต้องการเป็นแรงผลักดันเพื่อให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น และเมื่อเกิดความอยากรู้อยากเห็นแล้วก็จะลงมือกระทำการต่าง ๆ การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งแห่งการปรับตัวให้เข้ากับสังคม สามารถดำรงชีวิตและพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น การเรียนรู้ไม่เพียงพอแต่เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังสามารถเกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมทั่วไป การเรียนรู้ของนักเรียนจะเริ่มจากสภาพแวดล้อมทางบ้าน และขยายกว้างขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเขาได้ก้าวสู่โรงเรียน ซึ่งเป็นแหล่งให้ความรู้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งความรู้ในวิชาชีพที่จะนำไป ประกอบอาชีพได้

ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Theories of Learning) เป็นพื้นฐานเพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้จะเป็นหลักของการสอนและวิธีการสอน ทฤษฎีการเรียนรู้แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เห็นชัด สามารถวัดได้ สังเกตได้และทดสอบได้ แนวความคิดของกลุ่มนี้ถือว่าสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง การแสดงพฤติกรรมจะมีความถี่มากขึ้นถ้าหากได้รับการเสริมแรง แต่นักจิตวิทยาบางคนในกลุ่มนี้ไม่เห็นด้วย และได้เสนอความคิดเห็นว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นถ้าหากได้รับการเสริมแรง แต่นักจิตวิทยาบางคนในกลุ่มนี้ไม่เห็นด้วย และได้เสนอความคิดเห็นว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้ามีความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 23) ได้สรุปแนวความคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยมไว้ว่า พฤติกรรมทุกอย่างจะต้องมีสาเหตุ สาเหตุนั้นมาจากวัตถุหรืออินทรีย์ ซึ่งเรียกสิ่งเร้า (Stimulus) เมื่อมากระตุ้นอินทรีย์ จะมีพฤติกรรมแสดงออกมาเรียกว่า การตอบสนอง (Response) ซึ่งก็คือ พฤติกรรมจะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามาเร้าอินทรีย์นั่นเอง

กลุ่มพฤติกรรมนิยมสามารถจำแนกทฤษฎีการเรียนรู้หลัก ๆ ได้ 3 ทฤษฎี (พรรรณี ช. เจนจิต. 2538 : 275-351)

1. Classical Conditioning หมายถึง การเรียนรู้ใด ๆ ก็ตาม ซึ่งมีลักษณะการเกิดตามลำดับขั้น ดังนี้

1.1 ผู้เรียนมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง โดยไม่สามารถบังคับได้ มีการสะท้อนกลับ (Reflex) ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีการเรียนรู้ (Unlearned หรือ Unconditioned) เป็นไปโดยอัตโนมัติ ผู้เรียนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมได้

1.2 การเรียนรู้เกิดขึ้นเพราะความใกล้ชิด และการฝึกหัดโดยการนำสิ่งเร้าที่มีลักษณะเป็นกลาง คือ ไม่สามารถทำให้เกิดการตอบสนองได้มาเป็น Conditioned Stimulus (CS) โดยนำมาควบคู่กับสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการตอบสนองในช่วงที่ผู้เรียนเกิดการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เคยเป็นกลางนั้นเรียกว่า เกิดการเรียนรู้ ชนิดมี Conditioned

2. Operant Conditioning ทฤษฎีนี้ได้เน้นถึงความสำคัญของการเสริมแรงโดย Skinner มีความคิดเห็นว่า การเสริมแรงจะมีส่วนช่วยให้มนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะที่ว่าอัตราการแสดงการกระทำต่าง ๆ มักจะมีการกระทำต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เสมอ ๆ พฤติกรรมใดก็ตามที่ได้เป็นการกระทำต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ว่าเป็นผลของอัตราการตอบสนองซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงได้ เราเรียกสิ่งที่ทำให้อัตราการตอบสนองของผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงนี้ว่า ตัวเสริมแรง แต่ถ้าพฤติกรรมใดก็ตามไม่มีการเปลี่ยนแปลงแล้วหลักการของทฤษฎีนี้ถือว่าพฤติกรรมนั้นไม่ได้รับการเสริมแรง ทฤษฎีของ Skinner นี้อาจนำมาใช้ในการวัดพฤติกรรมหรือปลูกฝังพฤติกรรมหรือ สร้างลักษณะนิสัยใหม่ ๆ ได้ วิธีการวัดพฤติกรรมนี้จำเป็นจะต้องใช้สิ่งเสริมแรง เข้าช่วยในระยะที่ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่จะต้องการปลูกฝัง นั่นคือถ้าผู้เรียนกระทำพฤติกรรมที่ต้องการจะทำให้เกิดพฤติกรรมแล้วจะต้องรีบให้รางวัลโดยทันที

3. Social Learning หรือ การเรียนรู้ทางสังคม Bandura มีความเห็นว่า คนเรียนรู้ที่จะสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ (ซึ่งตัวแบบจะได้รับแรงเสริมหรือไม่ได้) กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมจะประกอบด้วย

3.1 ความใส่ใจ (Attention) จัดได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะถ้าผู้เรียนไม่มีความใส่ใจในการเรียนรู้ โดยการสังเกตหรือเลียนแบบก็จะไม่เกิดขึ้น

3.2 การจดจำ (Retention) เมื่อผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน ผู้เรียนก็สามารถจดจำสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้

3.3 การลอกเลียนแบบ (Reproduction) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแปรสภาพสิ่งที่จำได้ ออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่เหมือนหรือใกล้เคียงตัวแบบ

3.4 แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง การเสริมแรง ซึ่งการเสริมแรงอาจมาจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยตรง หรือจากการคาดหวังว่าจะได้รับรางวัลเหมือนตัวแบบ (Vicarious) หรือจากการที่ตั้งมาตรฐานด้วยตนเองและได้ให้ข้อเสนอแนะว่า พฤติกรรมทางสังคมหลาย ๆ ชนิด เช่น ความก้าวร้าวอาจจะเรียนรู้ได้โดยการเลียนแบบจากตัวแบบ นอกจากนั้นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านวิชาการก็สามารถเรียนรู้ได้จากการสังเกตและเลียนแบบจากตัวแบบ เช่น ความมานะพยายาม ความเชื่อมั่น ในตัวเองและทักษะทางสติปัญญา

2. ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจหรือทฤษฎีปัญญา (Cognitive Theories)

พรรณิ ข. เจนจิต (2538 : 404-406) ได้สรุปแนวคิดของนักจิตวิทยากลุ่มนี้มีความเห็นว่าการศึกษาค้นคว้าควรเน้นความสำคัญของการกระบวนการคิด และการรับรู้ของคน ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าคนทุกคนที่ธรรมชาติภายในที่ใฝ่ใจใคร่เรียน เพื่อก่อให้เกิดสภาพที่สมดุล ดังนั้น การที่เด็กได้มีโอกาสเรียนตามความต้องการ และความสนใจของตน จะเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็กมากกว่าที่ครูหรือผู้อื่นจะบอกให้ ซึ่งก็คือ “การจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

แนวความคิดของนักจิตวิทยากลุ่มนี้ได้มาจากหลักการของ Field Theory ซึ่ง Lewin เป็นผู้เสนอไว้ ทฤษฎีนี้เน้นเกี่ยวกับการรับรู้ของคนซึ่งจะได้รับอิทธิพลทั้งจากวิธีการที่คนจัดสิ่งเร้าเพื่อให้เกิดการรับรู้หรือจากประสบการณ์ หรือจากความสนใจของบุคคล Lewin ได้อธิบายเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมของคนอันเนื่องมาจากการรับรู้ด้วย “Life Space” ซึ่งคนจะแสดงพฤติกรรมตามสิ่งที่ตนรับรู้ภายใน Life Space นั้นๆ ซึ่งถือว่าเป็น สิ่งแวดล้อมตามที่เรารับรู้ ดังนั้น ในการทำความเข้าใจพฤติกรรมของคน จำเป็นจะต้องรู้ทุก ๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับคน ๆ นั้นภายในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งโดยเฉพาะ แต่มีหลักการบางอย่างของจิตวิทยากลุ่มนี้ได้รับอิทธิพลจากกลุ่ม Gestal ซึ่งเน้นเกี่ยวกับเรื่องความเข้าใจอย่างแท้จริง Bruner ได้ชี้ให้เห็นว่าในการจัดการเรียนการสอนนั้น วิธีที่จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และจำสิ่งที่เรียนไปแล้วได้คือการให้ “เค้าโครง” หรือ “โครงสร้าง” เพื่อช่วยให้เด็กมองเห็นภาพรวมของสิ่งที่จะเรียนทั้งหมด ซึ่งจะทำให้เด็กสามารถเข้าใจหลักการของสิ่งที่เรียน ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ในเรื่องอื่น ๆ ได้อีก นอกจากนั้นยังเป็นช่องทางที่เด็กจะสามารถเรียนสิ่งอื่นที่ยู่งยากซับซ้อนได้ต่อไป ในด้านการจัดการเรียนการสอนนักจิตวิทยากลุ่มนี้ได้เสนอให้ใช้เทคนิคของ Discovery ซึ่งหมายถึง การที่让孩子ได้ค้นพบวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งจากการที่เด็กทำได้ด้วยตนเองเช่นนั้น จะช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง และทำให้เด็กคุ้นเคยกับทักษะของการแก้ปัญหา นอกจากนั้นยังมีการใช้เทคนิคของการให้ข้อมูลที่ไมตรงกับความ เป็นจริง

การเปิดโอกาสให้เด็กทำผิดพลาดและการคิดผิด เพื่อที่จะได้ทราบความคิดของเด็ก ตลอดจนการใช้เทคนิคการสอบถาม (Inquiry) เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักการตั้งคำถาม ในปัจจุบันการจัดการศึกษาตามแนวความคิดของกลุ่มนี้ได้ให้ความสนใจกับการจัดการเรียนการสอนในลักษณะ Expository ซึ่งก็คือการสอนที่ครูให้ทั้งหลักเกณฑ์และผลลัพธ์แต่เป็นไปในลักษณะที่ผู้เรียนเรียนอย่างรู้ความหมาย โดยที่ถือว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้าในการเรียนรู้สิ่งใหม่นั้นผู้เรียนเคยมีพื้นฐานเดิมซึ่งสามารถเชื่อมโยงเข้ากับการเรียนรู้ใหม่ได้ ไม่ได้เป็นการเรียน สิ่งใหม่ทั้งหมดโดยไม่ได้นำความรู้เดิมมาใช้ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นการจัดการเรียนการสอนก็จะเป็นไปในลักษณะของการท่องจำ

3. ทฤษฎีของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanisticism) กลุ่มมนุษยนิยมจะคำนึงถึงความเป็นคนของคน จะมองธรรมชาติของมนุษย์ในลักษณะที่ว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดีที่ติดตัวมาแต่เกิด มนุษย์เป็นผู้ที่มีอิสระสามารถที่จะนำตนเองและพึ่งตนเองได้ เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ให้สังคม มีอิสระเสรีภาพที่จะเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ที่จะไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อน ซึ่งรวมทั้งตนเองด้วย มนุษย์เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและเป็นผู้สร้างสรรค์สังคม Maslow ได้เสนอแนวคิดใหม่เรียกว่า Third Force Psychology ซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานว่า “ถ้าให้อิสระภาพแก่เด็กเด็กจะเลือกสิ่งที่ดีสำหรับตนเอง พ่อแม่และครูได้รับการกระตุ้นให้มีความไว้วางใจในตัวเด็กและควรเปิดโอกาสและช่วยให้เด็กเจริญเติบโตต่อไป ไม่ใช่ใช้วิธีการควบคุมและบงการชีวิตของเด็กทั้งหมดเพื่อให้เป็นไปตามที่ตนเองต้องการ นักเรียนควรจะได้รับ ความช่วยเหลือให้มีความเข้าใจในตนเอง มีจุดยืนเป็นของตนเองอย่างชัดเจนว่า ตนเองมีความต้องการสิ่งใด และมีจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างไร ในปัจจุบันมีสิ่งที่ดีจะต้องตัดสินใจเลือกมากมาย คนที่มีจุดยืนที่แน่นอนเท่านั้นจึงจะสามารถเลือกสิ่งที่มีความหมายและก่อให้เกิดความพึงพอใจให้กับตนเองให้ดีที่สุด นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความเห็นตรงกันว่า เด็กควรได้รับความช่วยเหลือจากครูในทุกด้าน ไม่ใช่เฉพาะการได้รับความรู้ หรือการมีความเฉลียวฉลาดเพียงอย่างเดียว แต่ควรได้รับความช่วยเหลือให้รู้จักศึกษาและสำรวจเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด เจตคติ จุดมุ่งหมาย และความต้องการของตนเอง (พรรรณี ช. เจนจิต. 2538 : 438-439)

4. ทฤษฎีผสมผสาน (Integrated Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gagne (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2548 : 86 -88) ได้ผสมผสานทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ แล้วสรุปเป็น 8 ขั้นตอนในการเรียนรู้

4.1 การเรียนรู้สัญลักษณ์ (Sign Learning) เป็นการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับต่ำสุด เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างไม่ตั้งใจ เช่น จกการทดลองการหลั่งน้ำลายของสุนัข เมื่อสุนัขได้ยินเสียงกระดิ่ง ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีเงื่อนไขของ Pavlov การเรียนรู้สัญลักษณ์เป็นสิ่งที่เราสามารถสังเกตเห็นจากชีวิตประจำวันของเรา ได้แก่ การกระพริบตา เมื่อมีของมากระทบตาเรา

4.2 การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง เป็นการเคลื่อนไหวของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายต่อสิ่งเร้า เป็นการเน้นข้อต่อระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยผู้เรียนเป็นผู้กระทำเอง เช่น การทดลองจิกแป้นสีของนกพิราบจากการทดลองของ Skinner

4.3 การเรียนรู้การเชื่อมโยง (Chaining) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองติดต่อกับเป็นการเรียนรู้ในด้านทักษะ เช่น การเขียน การอ่าน การพิมพ์ดีด และการเล่นดนตรี เป็นต้น

4.4 การเชื่อมโยงทางภาษา (Verbal Association) เป็นการเชื่อมโยงความหมายทางภาษาโดยออกมาเป็นคำพูด แล้วจึงใช้ตัวอักษร เช่น การเรียนการใช้ภาษา รวมทั้งการเขียนตัวอักษรด้วย

4.5 การแยกประเภท (Multiple Discrimination Learning) เป็นความสามารถในการแยกสิ่งเข้าและการตอบสนอง ผู้เรียนเห็นความแตกต่างของสิ่งของประเภทเดียวกัน เป็นการจำแนกความแตกต่างด้านทักษะและภาษา สามารถแยกลักษณะของสายเส้นจากหมึกได้

4.6 การเรียนรู้ความคิดรวบยอด (Concept Learning) เป็นความสามารถที่ผู้เรียนมองเห็นลักษณะร่วมของสิ่งต่างๆ เช่น เมื่อนึกถึงวิทยุก็นึกถึงความถี่ของเสียง การใช้ไฟฟ้าและแบตเตอรี่การรับฟังข่าวสาร บันเทิงได้

4.7 การเรียนรู้หลักการ (Principle Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการนำความคิดรวบยอดสองความคิดหรือมากกว่านั้นมาสัมพันธ์กัน แล้วสรุปตั้งเป็นกฎเกณฑ์ขึ้น เช่น ไฟฟ้าเป็นสื่อทำความร้อน

4.8 การเรียนรู้การแก้ปัญหา (Problem - Solving) การเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากที่ผู้เรียนนำหลักการที่มีประสบการณ์มาก่อนมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมและปัญหา เช่น ไฟฟ้าเป็นสื่อทำความร้อน เราก็นำไฟฟ้ามาใช้หุงต้มได้ ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการผสมผสานหลักการเรียนรู้ตามทฤษฎีต่าง ๆ เข้ามาร่วมกันเพื่อทำให้นักเรียนสามารถเลือกใช้หรือเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ซึ่งทั้งหมดนี้จะต้องมีการผสมผสานหลักทฤษฎีเข้าด้วยกัน การจัดกระบวนการให้เชื่อมโยงถ่ายโอนความรู้หรือแยกแยะให้เห็นความแตกต่างแล้วเอาความรู้พื้นฐานของตนมาร่วมคิดประกอบก่อนตัดสินใจ ตอบสนอง หรือแก้ปัญหานั้น ๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงปรากฏอยู่ในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาช้านานในรูปของหลักการสร้างความ “พออยู่-พอกิน” อันเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจ (สุนัย เศรษฐบุญสร้าง. 2550 : 10)

ความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ชาเลิศ ขวัญเมือง (2542 : 4) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถ ของชุมชนเมือง รัฐประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

วินัย ประวันนา (2544 : 11) เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พื้นฐานของความมั่นคง ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยอาศัยความพออยู่พอกิน พอใช้ ประกอบสัมมาอาชีพอย่างชาญฉลาด ไม่อยู่อย่างผู้ประมาท รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองและส่วนร่วม โดยยึดหลักพึ่งพาอาศัยกัน

พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์ (2545 : 11) ได้สรุปความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของตนโดยการพึ่งตนเอง มีความประหยัด พัฒนาตนเองให้มีการเรียนรู้ภูมิปัญญาสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณค่าอย่างยั่งยืน มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ถือเป็นแนวทางที่คนไทยจะต้องเรียนรู้เพื่อนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่จะเป็นกำลังของประเทศในอนาคต ครูจึงควรนำความรู้เศรษฐกิจพอเพียงไปส่งเสริมในโรงเรียน

สุเมธ ตันติเวชกุล (2545 : 59) ได้กล่าวถึงนัยสำคัญของแนวคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงว่า มีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ

1. เป็นระบบเศรษฐกิจที่ยึดหลักการ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน โดยเน้นการผลิตพืชผลให้เพียงพอกับความต้องการในครัวเรือนก่อน เมื่อเหลือจากการบริโภคแล้ว จึงคำนึงถึงการผลิตเพื่อการค้า

2. เศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มของชาวบ้าน ทั้งนี้กลุ่มหรือองค์กรชาวบ้านจะทำหน้าที่เป็นผู้ดำ เนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ให้หลากหลาย เช่น การเกษตรแบบผสมผสาน หัตถกรรม การแปรรูปอาหาร เพื่อให้เกิดเครือข่ายที่กว้างขวางและองค์กรชาวบ้านเหล่านี้จะเข้มแข็ง ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

3. เศรษฐกิจพอเพียงต้องอยู่บนพื้นฐานของความเมตตา ความเอื้ออาทรและความสามัคคี ของสมาชิกในชุมชน ซึ่งจะเห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากจะก่อให้เกิดรายได้แล้วยังช่วยให้เกิดความมั่นคงทางสถาบันชุมชน สถาบันครอบครัว การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และการรักษาประเพณีของท้องถิ่นด้วย

สมบุรณ์ บุติมาลย์ (2548 : 12) ได้ให้ความหมายโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริว่า เป็นการผลิตภาคเกษตรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยดำเนินการใน 2 แนวทางควบคู่กันไป คือ ด้านการผลิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และการผลิตเพื่อการแข่งขัน นอกจากนี้ด้านการผลิตแล้วในด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ได้เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตัวเกษตรกรและสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกร และสร้างรากฐานความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกรในด้านการจัดการทรัพยากรในไร่นา เพื่อการพึ่งตนเองรวมทั้งสนับสนุนให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการเกษตรทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเพื่อเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาเกี่ยวกับการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนั้นการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดให้มีหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามสถานศึกษาต่าง ๆ ขึ้น เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนให้มีจิตสำนึกในการรักถิ่นฐานที่อยู่อาศัยและรู้จักการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและการพัฒนา การดำเนินงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่สถานศึกษาต่างๆ ได้ดำเนินการอยู่ เช่น การส่งเสริมไร่นาสวนผสม และเกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น โดยเน้นการถ่ายทอดการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ เป็นหลัก ซึ่งเป็นเทคนิควิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรในไร่นาที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการวางแผนการผลิต

ซึ่งการถ่ายทอดเทคโนโลยีดังกล่าวได้ใช้วิธีการหลายรูปแบบ เช่น การประชุม สัมมนา การฝึกอบรม ฐาน เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน เอกสารวิชาการ แปลงสาคิตหรือแปลงตัวอย่าง การจัดงานวันสาธิต เป็นต้น ซึ่งการถ่ายทอดความรู้สู่นักเรียน ครูสอนวิชาเกษตร เป็นผู้บรรยาย วิชาการ โดยคาดหวังว่านักเรียนจะนำไปปฏิบัติวิธีการดังกล่าวอาจจะไม่ได้ผลกับนักเรียน ดังนั้นจึงต้อง มีการพัฒนาการดำเนินงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามสถานศึกษาต่าง ๆ ในแต่ละท้องที่ การถ่ายทอดความรู้เท่าที่ดำเนินการ ยังไม่มี ประสิทธิภาพเท่าที่ควร และยังมีอีกหลายสถานศึกษาที่ยังไม่มีการดำเนินงานโครงการเกษตรแบบ เศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

บุญชู ศรีเคลือบ (2550 : 11) เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถ อุ่มชูตัวเองได้ ให้ความพอเพียงกับตัวเอง อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทาง เศรษฐกิจของตนให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกิน พอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้าง ความ เจริญ ยกฐานะเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้า และมีฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ (2550 : 22) ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมี เหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และความ ระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และ ขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี นักธุรกิจทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิต ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลก ภายนอกได้เป็นอย่างดี (พระราชดำรัสเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” พระราชทานอนุญาติ เผยแพร่วันที่ 29 พฤศจิกายน 2442)

คัมภีร์ สุดแท้ และวิลัน จุมปาแฝด (2551 : 125) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพระราช ดำรัสที่เห็นแนวทางการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุผลมีภูมิคุ้มกันโดยให้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบการตัดสินใจ สามารถที่จะนำไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับ บริบท ของบุคคลหรือองค์กร

อุบลวรรณ ประดับสุข (2551 : เว็บไซต์) หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนา ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการตัดสินใจ และการกระทำ มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ การแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาการทำมาหากินของประชาชน โดยวิธีเรียบง่ายอย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ และ ระบบนิเวศน์โดยรวมของธรรมชาติ ตลอดจนสภาพสังคม ชุมชน และการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม จากความหมายดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงคือแนวทางพัฒนาประเทศไทยไปสู่การ เป็นสังคมฐานปัญญา อันเป็นลำดับขั้นทางตรรกะของการพัฒนาที่เหนือกว่าสังคมฐานความรู้

เมื่อทรัพยากรของโลกเริ่มร่อยหรอลง ได้ส่งผลให้ทิศทางการพัฒนาของสังคมมนุษย์ในลำดับขั้นถัดไป จากสังคมฐานความรู้ จำเป็นต้องก้าวไปสู่การเป็นสังคมฐานปัญญา อันหมายถึง การพัฒนาศักยภาพทางปัญญาของมนุษย์ ให้รู้จักวิธีนำความรู้ที่มีอยู่มาใช้วางแผน และดำเนินการด้วยความรอบรู้ รอบคอบระมัดระวัง และมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ของสังคม เป็นไปอย่างพอเพียงพอประมาณไม่มากหรือน้อยเกินไป บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล เพื่อสามารถใช้ทรัพยากรที่มีเหลือจำนวนจำกัดได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนมีระบบภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบต่าง ๆ อันเกิดจากการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่เป็นไปอย่างรุนแรงในโลกยุคโลกาภิวัตน์ จนถึงวันนี้ ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับคนกลุ่มหนึ่ง ก็ยังเข้าใจว่าพอเพียง คือ การพึ่งตนเอง ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษ Self-sufficiency แต่คำว่า พอเพียงในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งตรงกับคำว่า Sufficiency Economy นั้นมีความหมายกว้างกว่าการพึ่งตนเองได้ เศรษฐกิจพอเพียงในระดับที่เลี้ยงตนเองได้บนพื้นฐานของความประหยัดและลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นเรียกว่า เศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน ส่วนเศรษฐกิจพอเพียงในระดับที่มีการรวมตัวกัน เพื่อร่วมกันดำเนินงาน ในเรื่องต่าง ๆ มีการสร้างเครือข่ายและขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ มีการสร้าง เครือข่าย และการขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ โดยประสานความร่วมมือกับภายนอก เรียกว่า เศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียงจึงมิใช่แค่เพียงเรื่องของการพึ่งตนเองโดยที่ไม่เกี่ยวข้องกับใคร และมีใช้เพียงแต่เรื่องของการประหยัด แต่ยังครอบคลุมถึงการข้องเกี่ยวกับผู้อื่น การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เศรษฐกิจพอเพียงสามารถจำแนกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่หนึ่ง เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐานที่เน้นความพอเพียง ในระดับบุคคลและครอบครัว คือ การที่สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นอยู่ในลักษณะที่สามารถ พึ่งพาตนเองได้ สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น ความต้องการปัจจัยสี่ของตนเอง และครอบครัว มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกลมเกลียว และมีความพอเพียง ในการดำเนินชีวิตด้วยการประหยัดและการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น จนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขทั้งกายและใจ

2. เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่สอง เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ที่เน้นความพอเพียงในระดับกลุ่มหรือองค์กร คือเมื่อบุคคล/ครอบครัว มีความพอเพียงในระดับที่หนึ่งแล้ว ก็จะรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ เพื่อร่วมกันดำเนินงานในด้านต่างๆทั้งด้านการผลิตการตลาดความเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนา โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยราชการ และเอกชน

3. เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่สาม เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าที่เน้นความพอเพียงในระดับเครือข่าย มีการติดต่อร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อการสร้างเครือข่ายมีการติดต่อร่วมมือกับธนาคาร และบริษัทต่าง ๆ ทั้งในด้านการลงทุน การผลิต การตลาด การจำหน่าย และการบริหารจัดการ เพื่อการขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งในด้านสวัสดิการ การศึกษา สังคม และศาสนา ให้สมประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย การจำแนกเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 ระดับ แสดงให้เห็นการพัฒนาที่เริ่มต้นจากหลักการของการพึ่งตนเอง โดยเปลี่ยนจากการพึ่งพาตนเองไม่ได้หรือต้องคอยอาศัยผู้อื่นตลอดเวลา (Dependent)

เป็นการพัฒนาตนเองให้มีความเข้มแข็งเป็นอิสระ (Independent) แล้วจึงค่อย ๆ พัฒนาขึ้นมาเป็นการแลกเปลี่ยน การรวมกลุ่มช่วยเหลือกัน จนนำไปสู่การพึ่งพิงอิงกัน (Inter-dependent) สงเคราะห์เกื้อกูลร่วมมือกันและประสานกับโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2551 : 53) ความพอเพียง หมายถึง ความพอ ประมาณที่ไม่มากเกินไป และไม่น้อยเกินไป ในมิติต่างๆ ของการกระทำ ความมีเหตุมีผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเพื่อพร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เงื่อนไขการตัดสินใจในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขความรู้ควบคู่กับคุณธรรม กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในการนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ และเงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน ความเพียรใช้สติปัญญาและรอบคอบในการดำเนินชีวิต

องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของ ตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และ ต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุมีผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม เกี่ยวกับระดับความ พอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล การตัดสินใจและเงื่อนไขการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัย ทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

3.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบ ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบ การวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

3.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่ มีหลักเหตุและผลในการตัดสินใจด้วยความพอดีและเกิดเป็นภูมิคุ้มกันตัวเองที่ดี กรอบความคิดของปรัชญา เป็นการชี้แนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตน ทั้งแนวทาง ปฏิบัติและตัวอย่างการประยุกต์ โดยปรัชญาใช้ได้ทั้งระดับปัจเจกชน ครอบครัว ชุมชน และประเทศ ในที่นี้มองในแง่การบริหารเศรษฐกิจ (ระดับประเทศ) เป็นการมองโลกในลักษณะที่เป็นพลวัต

มีการเปลี่ยนแปลง มีความไม่แน่นอน และมีความเชื่อมโยงกับกระแสโลก มุ่งผลทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนในมิติต่าง ๆ เป็นการเปลี่ยนแปลงกรอบแนวคิดในการพัฒนา สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ (ณัฐพงศ์ ทองภักดี. 2550 : 11-15) คุณลักษณะ คือ เป็นแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนตามแนวทางที่ควรจะเป็น ใช้ได้กับประชาชนทุกระดับ ทุกหน้าที่ เป็นการดำเนินตามทางสายกลาง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงมิใช่เป็นเฉพาะเรื่องเศรษฐกิจ เพราะเป็นแนวทางการปฏิบัติตนซึ่งมีหลายมิติ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญเท่าทันโลกคือกระแสโลกาภิวัตน์ คือ ไม่ใช่ปิดประเทศ แต่ในขณะที่เดียวกันไม่ใช่เปิดเสรีเต็มที่อย่างไม่มี การควบคุมดูแล ไม่ใช่อยู่อย่างโดดเดี่ยวหรืออยู่โดยพึ่งพิงภายนอกทั้งหมด ความหมายของความพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีต่อผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง หากขาดองค์ประกอบใดก็ไม่เป็นความพอเพียงที่สมบูรณ์ ความพอประมาณ (Moderation) มีสองนัย คือ ความพอดีไม่สุดโต่ง และการยืนได้บนขาของตนเอง (Self-reliant) เป็นการดำเนินชีวิตอย่างทางสายกลาง โดยมีการกระทำไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไปในมิติต่าง ๆ เช่น การบริโภค การผลิตอยู่ในระดับสมดุล การใช้จ่าย การออมอยู่ใน ระดับที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ตนเอง เป็นสิ่งที่ทำให้เราทำอะไรเต็มตามศักยภาพไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่นเพื่อเป็นการยืนได้ด้วยลำแข้งตนเอง ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายความว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีความพอประมาณ ในมิติต่าง ๆ จะต้องมีการรอบรู้คิดถึงระยะยาวต้องมีเป้าหมายและวิธีการ ที่เหมาะสม มีความรู้ในการดำเนินการ มีการพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ต้องเป็นการมองระยะยาว ตลอดจนคำนึงถึงผลกระทบของการกระทำและความเสี่ยงจะทำให้มีความพอประมาณ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร (Self-Immunity) พลวัตในมิติต่างๆ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลง ในสภาวะต่าง ๆ อย่างรวดเร็วขึ้น จึงต้องมีการเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ การกระทำที่เรียกว่าพอเพียงไม่คำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบัน แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้ข้อจำกัดของ ข้อมูลที่มีอยู่ และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และการมีภูมิคุ้มกันจะทำให้มีความพอเพียงแม้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ถึงจะมีเหตุการณ์ที่แย่มากที่สุดก็รับมือได้ ทั้งนี้หากจะมีความพอเพียง เงื่อนไขการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ เงื่อนไข ความรู้ ได้แก่ มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และเงื่อนไข คุณธรรม ความรอบรู้คือ มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้านในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นประโยชน์ขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติอย่างพอเพียง การมีความรอบรู้ย่อมทำให้การตัดสินใจที่ถูกต้อง ทั้งนี้รวมถึงความรอบคอบ ความระมัดระวัง คือมีการวางแผนโดยสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่าง ๆ มาพิจารณาเชื่อมโยงสัมพันธ์กับความมีสติตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นไปใช้ในทางปฏิบัติโดยมีการปรับใช้ให้เหมาะสม ในส่วนของคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งครอบคลุมคนทั้งชาติ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ นักธุรกิจ มีสองด้าน คือด้านจิตใจ/ปัญญา และด้านการกระทำ ในด้านแรกเป็นการเน้นความรู้คู่คุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรอบรู้ที่เหมาะสมส่วนด้านการกระทำหรือแนวทางการดำเนินชีวิต เน้นความอดทน ความเพียร สติปัญญา และความรอบคอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือสังคม เพราะมีความโลภจะทำให้ทำอะไรสุดโต่ง ไม่นึกถึงความเสี่ยง ไม่รู้จักพอ มีโอกาสที่จะกระทำทุจริต

เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่

ทฤษฎีใหม่ เป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทาน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยที่ประสบกับความยากลำบากในการดำรงชีวิตให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างได้ผลพอเพียงที่จะเลี้ยงตัวเองได้ในระดับประหยัดเป็นอย่างน้อย ทฤษฎีใหม่ประกอบด้วยหลักการและแนวทางในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. 2541)

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 10 คือ แบ่งพื้นที่ 30 % เป็นที่สำหรับขุดน้ำไว้ใช้ ส่วนที่สอง 30 % เป็นที่สำหรับทำนาในฤดูฝนเพื่อใช้ เป็นอาหารสำหรับครอบครัว ส่วนที่สาม 30 % เป็นที่สำหรับปลูกพืชยืนต้น ไม้ผล พืชไร่ พืชผัก พืชสมุนไพร เพื่อใช้เป็นอาหาร และจำหน่ายหากมีเหลือส่วนที่สี่ 10 % เป็นที่อยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์ และโรงเรือนอื่น ๆ

ขั้นที่ 2 เป็นขั้นการพัฒนาเพื่อให้ได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่ การที่เกษตรกรรวมพลังกัน ในรูปของกลุ่มหรือสหกรณ์ในด้านการผลิต การตลาด การเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคมและ ศาสนา โดยได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการหรือองค์กรเอกชน ตลอดจนสมาชิกในชุมชน

ขั้นที่ 3 เป็นขั้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยมีการติดต่อประสานงานเพื่อจัดหา ทุนหรือแหล่งเงิน เพื่อมาช่วยในการลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น ทฤษฎีดังกล่าวเป็นทฤษฎีที่ยึดหลักการพึ่งตนเองอย่างมีอิสระภาพ มีการวางแผนอย่าง เป็นระบบเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การพัฒนาในระดับเพื่ออยู่รอดไปจนถึงระดับพัฒนาคุณภาพชีวิต มีการใช้ การคำนวณตามหลักวิชา มีการเน้นถึงความสามัคคี การร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือกัน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคม

เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ 3 ขั้น

ทฤษฎีใหม่มี 3 ขั้น ส่วนมากเมื่อคนพูดถึงมักจะนึกถึงทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ในด้านเกษตรเท่านั้น แต่แท้ที่จริงแล้วทฤษฎีใหม่ซึ่งเป็นตัวอย่างภาคปฏิบัติของเศรษฐกิจพอเพียงมีอยู่ 3 ขั้นตอนดังนี้ ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 เทียบได้กับเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน เป็นการจัดการทรัพยากรที่แต่ละคนที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อแต่ละคนที่สามารถพึ่งตนเองได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน เวลาพูดถึงทฤษฎีใหม่ส่วนมากมักจะคิดถึงตัวอย่าง เกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ซึ่งเป็นตัวอย่างของการใช้ทฤษฎีใหม่ภาคเกษตร ในชนบท เพราะเกษตรกรรมมีพื้นดิน มีน้ำ ทั้งน้ำฝน ทั้งน้ำบาดาล ทั้งน้ำบ่อ มีพืชพันธุ์ที่ปลูกในผืนดิน จึงเป็นตัวอย่างของการจัดการทรัพยากรที่แต่ละคนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างยั่งยืน เพราะเป็นการจัดการอย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและนำความสุขมาให้ด้วย ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 เทียบได้กับเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า เป็นการร่วมมือ รวมกลุ่มกันของคนที่มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้แล้วในระดับต่าง ๆ เพื่อร่วมมือกัน ช่วยเหลือกันในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กลุ่มหรือองค์กร สหกรณ์ต่าง ๆ ธนาคารโคกระบือ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มผลิตภัณฑ์แม่บ้านต่าง ๆ เป็นต้น ยกตัวอย่าง แม่ค้าในตลาดอาจจะหารี้อกับแม่ค้าคนอื่น ๆ หาแหล่งสินค้าร่วมกัน รักษาความสะอาดของสถานที่ร่วมกันซึ่งจะก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างกันมากขึ้น การรวมกลุ่มกันต่าง ๆ จะทำให้เกิดความสามัคคีขึ้น ในระดับท้องถิ่นที่ไม่ใช่เฉพาะชนบท

เท่านั้น ในตลาดก็สามัคคีกันเวลารวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันก็เกิดการเรียนรู้ว่าใคร มีความสามารถด้านใด ก็จะเกิดการแลกเปลี่ยน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปันประสบการณ์ปันสิ่งที่เราสามารถทำได้ดี แบ่งปันกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังใจ ให้กำลังใจเป็นการแบ่งปันความสามัคคี เป็นการสร้างชุมชน สร้างองค์กร สร้างกลุ่ม ตามแนวทางทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 เพื่อสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นในชุมชนในสังคม ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3 เป็นความร่วมมือกันในระดับเครือข่าย หรือเป็นการขยายเครือข่าย ความร่วมมือออกไปสู่ภาคส่วนอื่น ๆ เช่น เครือข่ายกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เครือข่ายสันติอโศกหรือ อย่่างการสร้างเครือข่ายข้าว สำนักกรักบ้านเกิดของดีแท้ เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ หรือชุมชนจะมีการแลกเปลี่ยน ทำงานร่วมมือกันระหว่างกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าหรือทฤษฎีขั้นที่ 3 ทฤษฎีใหม่ 3 ขั้น จึงเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศอย่างเป็นขั้นเป็นตอนตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทั้งหมดต้องเริ่มต้นที่การพัฒนาคนให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีความสัมพันธ์ กับทฤษฎีใหม่ เพราะทฤษฎีใหม่ เน้นระบบการผลิตแบบพอเพียงที่ เกษตรกรสามารถเลี้ยงตนเองได้ในระดับประหยัดก่อน แล้วจึงค่อย ๆ พัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งขึ้น ซึ่งเราสามารถพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง “ทฤษฎีใหม่” กับ “เศรษฐกิจพอเพียง” ได้ดังนี้ (เสกสรรค์ สามสี. 2545 : 24)

ทฤษฎีใหม่ : การวิเคราะห์แนวคิด ด้วยพระอัจฉริยภาพขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถึงแม้ทฤษฎีใหม่จะเป็น ทฤษฎีทางเศรษฐกิจและเกษตรกรรมก็ตาม แต่เนื่องด้วยทฤษฎีนี้ได้แฝงไว้ซึ่งแนวคิดที่น่าสนใจ อันเป็นแก่นสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทฤษฎีนี้จึงมีศักยภาพที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในศาสตร์ต่าง ๆ ได้อย่างดี ซึ่งในที่นี้จะขอนำมาประยุกต์ใช้กับศาสตร์ทางการศึกษา และเพื่อให้เห็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างชัดเจน ซึ่งพบว่ามีแนวคิดหลักที่สำคัญ ๆ อยู่หลายประการ ดังนี้ (กิริติวัฒน์ อัครเส. 2543 : 25-27)

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง ทฤษฎีใหม่เป็นทฤษฎีการบริหารจัดการที่ดิน และน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้ได้ผลพอเพียงที่จะเลี้ยงตนเอง เป็นทฤษฎีที่มุ่งช่วยให้เกษตรกร แก้ปัญหาในการดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเอง เลี้ยงดูตนเองให้อยู่รอด อยู่ดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามลำดับ ซึ่งคงจะมาจากความเชื่อที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะดูแลและพึ่งตนเอง และควร มีความรับผิดชอบในชีวิตและการดำรงชีวิตของตน ซึ่งหากทุกคนถือเป็นการรับผิดชอบ และมี ความสามารถที่จะเลี้ยงตนเองให้อยู่รอด อยู่ดีได้ ก็จะไม่เป็นภาระหรือก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น และสังคมในที่สุด ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลไม่รับผิดชอบหรือไม่มีความสามารถในการพึ่งตนเอง แล้วก็จะเดือดร้อนถึงผู้อื่น และเป็นภาระและปัญหาของสังคมต่อไป ดังนั้น การพึ่งตนเอง จึงเป็นการ ดำรงชีวิตที่เหมาะสม เพราะเป็นชีวิตที่ไม่เบียดเบียนกันและกัน อันเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่สำคัญประการหนึ่ง

2. แนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นอิสระภาพ ทฤษฎีใหม่เป็นทฤษฎีที่มุ่งช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อเกษตรกรรมและความเสียหายของพืชผลอันเนื่องมาจากความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศ ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่ทำให้เกษตรกรจำเป็นต้องพึ่งพิงผู้อื่นและกู้หนี้ยืมสินผู้อื่น ซึ่งนับวันก็มีแต่จะเพิ่มพูน ความเป็นอยู่ในสภาพชีวิตที่ช่วยตนเองพึ่งพาตนเองไม่ได้ ต้องคอยพึ่งคนอื่นอยู่เสมอนั้นเป็นชีวิตที่ไร้อิสระภาพ เป็นชีวิตที่เป็นทุกข์ การที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ก็เท่ากับเป็นการอยู่อย่างอิสระภาพ อยู่อย่างเป็นไท เป็นชีวิตที่เป็นอิสระสามารถที่จะอยู่อย่างมี ความสุขได้ตามอัธยาศัย

3. แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการทฤษฎีใหม่ เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการบริหาร จัดการที่ดินและน้ำโดยอาศัยหลักวิชาการเข้ามาช่วย เพื่อให้เกษตรกรนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำรงชีวิต จึงเห็นได้ว่าการบริหารจัดการเป็นทักษะที่สำคัญมากในการดำรงชีวิต บุคคลที่มีความสามารถในการบริหารจัดการเรื่องใด ๆ ก็ย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จในเรื่องนั้น ๆ เช่น นักเรียน นักศึกษา ที่สามารถบริหารจัดการเกี่ยวกับการเรียนของตน สามารถบริหารเวลาในการอ่านหนังสือ ทำการบ้าน และภารกิจทั้งหลายได้ดี ก็ย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้ที่ไม่รู้จักการบริหารจัดการที่ดี แต่ทักษะในการบริหารจัดการนี้ ไม่ใช่ทักษะที่เกิดขึ้นง่าย ๆ แต่เป็นทักษะที่ต้องอาศัยความสามารถในการคิด การจัดระบบ รวมทั้งการฝึกฝนที่เพียงพอ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาจะพบได้ว่า การศึกษาของไทยยังไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้เท่าที่ควร

4. แนวคิดเกี่ยวกับการทำงาน การทำงานใด ๆ จะให้ได้ผลตามต้องการนั้น ต้องอาศัย คุณสมบัติหลายประการ เช่น

4.1 ความขยัน ความอดทน ไม่ท้อถอย ซึ่งในการนำทฤษฎีใหม่ไปใช้ มีข้อเสนอแนะว่า การลงมือทำงานใด ๆ นอกจากจะต้องดูให้เหมาะสมกับปัจจัยและสิ่งแวดล้อมทั้งหลายแล้ว ผู้ทำยังต้องมีความขยัน ไม่เกียจคร้าน และต้องอดทนไม่ท้อถอยง่าย ๆ จึงจะประสบความสำเร็จ

4.2 ความสามัคคีและการรวมกลุ่มเป็นคุณสมบัติที่จำเป็น ดังปรากฏในทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 ที่ให้เกษตรกรรวมพลังในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์เพื่อดำเนินงานในด้านต่าง ๆ โดยชุมชน ต้องมีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำนองเดียวกับการ “ลงแขก” แบบดั้งเดิม

4.3 ความใฝ่รู้ในการแสวงหาและศึกษาข้อมูล และความรู้ในการทำการเกษตร ตามทฤษฎีใหม่ได้มีการระบุว่า ควรมีการศึกษาสภาพดิน ปรัชญาเจ้าหน้าที่และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีความรู้ เพื่อที่จะสามารถทำได้ถูกต้อง เหมาะสมซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อไป มีข้อเสนอแนะว่าโดยขาดความรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการแสวงหาและการศึกษาข้อมูลและความรู้ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่สำคัญในการประกอบกิจการงานทั้งหลายให้ได้ผลดี

4.4 การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลในการทำการเกษตรตามทฤษฎีใหม่เพื่อให้สามารถเลี้ยงตนเองได้อย่างพอเพียงนั้น มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการเลี้ยงสัตว์ที่เกื้อกูลต่อกัน เช่น เลี้ยงไก่ เป็ด หมู บริเวณขอบสระน้ำหรือบริเวณบ้าน เพื่อใช้มูลเป็นอาหารของปลา และปลาเป็นอาหารของคน และอาจขายเป็นรายได้เสริมด้วย การอยู่ด้วยกันอย่างเกื้อกูลนี้ จึงเกิดประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย ซึ่งแนวคิดนี้น่าจะเป็นแนวคิดสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะเป็นแนวคิดที่สามารถช่วยให้โลกเกิดสันติภาพได้

5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา ทฤษฎีใหม่เป็นทฤษฎีที่เห็นไปตามลำดับขั้น คือ เมื่อทำขั้นที่ 1 ได้แล้วก็จะสามารถทำขั้นที่ 2 ได้ ซึ่งจะทำให้ได้ผลที่สมบูรณ์มากขึ้นกว่าขั้นที่ 1 ทฤษฎีนี้ จึงเป็นทฤษฎีที่เหมาะสมกับธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้มีศักยภาพที่จะพัฒนาขึ้นไปได้เรื่อย ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด หากบุคคลตระหนักถึงศักยภาพนี้ก็จะพลังผลักดันให้ตนเองมีการพัฒนาขึ้นไปได้เรื่อย ๆ

6. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีนี้ ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคมและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังจะเห็นได้จากขั้นที่ 2 ของทฤษฎีใหม่ ที่เริ่มให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันพัฒนางานในแต่ละด้าน เช่น ด้านผลผลิต

ด้านการตลาด ความเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา เป็นต้น และขั้นที่ 3 การติดต่อประสานงาน เพื่อจัดหาทุนจากธนาคารบริษัทเอกชนต่าง ๆ มาช่วยกันลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งการได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ องค์กรเอกชนตลอดจน สมาชิกในชุมชนนั้น ๆ แสดงให้เห็นว่า การได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของกลุ่มคนยิ่ง มากยิ่งกว้าง ก็ ยิ่งทำให้ระดับการพัฒนาสูงขึ้นหรืออีกนัยหนึ่ง กล่าวได้ว่า การพัฒนาจะทำได้ มากน้อยเพียงใด ขึ้นกับความมากน้อยของการมีส่วนร่วมของสมาชิกในสังคมหรือชุมชนนั้น

7. แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎี การนำทฤษฎีใด ๆ ไปใช้ จำเป็นต้องดูว่ามีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นหรือไม่ เช่นถ้าหากสภาพภูมิประเทศไม่เหมาะสม ทำทฤษฎีใหม่ไม่ได้ ก็ต้องหาหนทางอื่นที่เหมาะสมต่อไป หรือหากดำเนินการด้านเกษตรกรรมอื่นใดได้ผลอยู่แล้ว ก็ไม่ควรปรับเปลี่ยนมาทำทฤษฎีใหม่ เพราะไม่จำเป็น ดังนั้น การประยุกต์ใช้ความรู้ใด ๆ จึงต้องดูให้เหมาะสมกับความต้องการ ความจำเป็น สภาพแวดล้อม และปัจจัยต่าง ๆ มิใช่เพียงเห็นว่าเป็นทฤษฎีที่ได้รับความนิยมก็ลงมือทำตาม

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีใหม่ในการจัดการศึกษา

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2549 : 11) สรุปว่า เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเองในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน โดยอาศัยความพอประมาณ และความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียร และความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและความสามัคคี ดังนั้นทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริอาจเปรียบเทียบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ มีทั้งแบบพอเพียงแบบพื้นฐานและแบบก้าวหน้า กล่าวคือเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน สามารถพึ่งตนเองได้ โดยไม่โลภมากและไม่เบียดเบียนคนอื่น ส่วนเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าคือ การแลกเปลี่ยนร่วมมือ ช่วยเหลือกันเพื่อทำให้ส่วนรวมได้รับประโยชน์ และนำไปสู่การพัฒนาชุมชน ซึ่งเปรียบเทียบได้ดังนี้

1. ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัวโดยเฉพาะเกษตรกรเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐานเทียบได้กับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1
2. ความพอเพียงในระดับชุมชนและระดับองค์กรเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2
3. ความพอเพียงในระดับประเทศเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าซึ่งครอบคลุม ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3 โดยเฉพาะทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3 เป็นขั้นที่ส่งเสริมให้ชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ ในประเทศซึ่งความร่วมมือเช่นนี้จะเป็นประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยีและบทเรียนจากการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่ที่ประกอบด้วยชุมชน องค์กรและธุรกิจต่าง ๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง กลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ที่สุดในที่สุด

เสกสรรค์ สามสี (2545 : 24) การดำเนินกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือการนำหลักทฤษฎีใหม่ไปปฏิบัติจะส่งผลให้เกิดระบบเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการส่งผลให้คนไทยสามารถใช้ชีวิตอย่างพอเพียง นำไปสู่จุดมุ่งหมายที่สูงสุด นั่นคือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

โดยเฉพาะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการบูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพลเมืองของประเทศให้มีการดำรงชีวิตให้อยู่รอด อยู่ดีและมีคุณภาพชีวิตและสังคมที่ดีขึ้น ดังนั้น ในการบูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษา จึงมีประเด็นที่สำคัญในการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาที่สำคัญดังนี้ (ทิตนา แคมมณี และคณะ. 2546 : 10-15)

1. การประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและการใช้หลักสูตร ทฤษฎีใหม่ เป็นทฤษฎีที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ให้เกิดผลพอเพียงที่จะเลี้ยงตนเอง ให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมตามอัตภาพ การศึกษา จึงน่าจะทำหน้าที่ในด้านการพัฒนาสติปัญญาของบุคคลให้สามารถที่จะพึ่งตนเองในการดำรงชีวิตประจำวันและแก้ปัญหา ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น หลักสูตรจึงควรที่จะประกอบด้วยสาระที่ เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และปัญหาในการดำรงชีวิต ประจำวันของ ผู้เรียน โดยมีการ บูรณาการความรู้ ทักษะ และเจตคติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจ และมีการพัฒนาในเรื่องนั้น ๆ แต่เนื่องจากกิจกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันในแต่ละแห่งอาจมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้น การจัดสาระของหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจึงเป็น เรื่องสำคัญ ตัวอย่างเช่น เด็กที่อยู่ภาคกลางที่มีการทำนามากก็ควรเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องข้าวและการทำนาให้มากและลึกซึ้ง เพื่อที่จะได้เรียนรู้ถึงสภาพปัญหา การแก้ปัญหา และการพัฒนาในเรื่องนั้น ๆ ในขณะที่เด็กที่อยู่กับทะเล ควรเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับการประมงซึ่งเป็นกิจกรรมประจำวันของเด็กคุ้นเคย ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้จึงควรเป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่ยึดกิจกรรมการดำรงชีวิต การแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองในการดำรงชีวิตเป็นแกน อันจะทำให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา คุณภาพชีวิตได้จริง กิจกรรมการดำรงชีวิตควรเริ่มจากใกล้ตัวไปไกลตัว หรือจากระดับแคบไประดับกว้าง โดยมีการจัดการในสัดส่วนที่เหมาะสมหลักสูตรในอดีตเคยเป็นหลักสูตรรายวิชา ซึ่งมักจะเน้นเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน การเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ มีลักษณะแยกกับการกระทำ/กิจกรรมในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนจึงไม่สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ต่อมาหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) จึงได้ปรับเนื้อหาสาระให้มีลักษณะเป็นหน่วยใหญ่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวันและบูรณาการความรู้ ทักษะและเจตคติที่ต้องการเข้าไป โดยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถปรับสาระให้เหมาะสมกับท้องถิ่นของตน นับว่าหลักสูตรปัจจุบันมีลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากขึ้น หาก มีการปรับสาระของหลักสูตรโดยการบรรจุกระบวนการพึ่งพาตนเองเพื่อการพัฒนาเข้าไปในทุก หน่วยการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร ก็จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในขั้นสูง ๆ ขึ้นไป ซึ่งสิ่งนี้อาจจะ ไม่เกิดขึ้นหากการเรียนรู้นั้นเกิดขึ้นในหน่วยการเรียนรู้ใดหน่วยการเรียนรู้หนึ่งเท่านั้น

2. การประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทฤษฎีใหม่ได้กำหนดการดำเนินโครงการเป็นขั้นตอน 3 ขั้นตอนด้วยกัน ขั้นที่ 1 เป็นการจัดการเรื่องที่ดินและน้ำ ซึ่งจะทำให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพได้ผลพอเพียงแก่การดำรงชีวิตในระดับประหยัด เมื่อดำเนินการขั้นที่ 1 ได้ผลแล้ว จึงเริ่มดำเนินการขั้นที่ 2 ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรได้รับประโยชน์เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ในขณะที่ได้ดำเนินการไม่ว่าจะเป็นในขั้นใด สิ่งที่เกษตรกรพึงทำ คือการปรึกษาผู้รู้เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสม การทำเพื่อให้ได้ผลสูงสุด เช่น การขอข้อมูล ความรู้และคำแนะนำจากกรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนเกษตรกรอำเภอ เกษตรตำบล

และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเช่นนี้ มีลักษณะเป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติ คือ มีการเรียนรู้จากการลงมือกระทำและการแสวงหาข้อมูลความรู้มา เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือ เพื่อเพิ่มเติมผลผลิตให้มากขึ้น การเรียนรู้ในลักษณะนี้ เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและเกิดประโยชน์ ต่อผู้เรียนโดยตรงเป็นการเรียนรู้ด้านทฤษฎีและการ ปฏิบัติควบคู่กันไป เมื่อพิจารณาการจัดการเรียน การสอนในสถานศึกษาต่าง ๆ ในอดีตที่ผ่านมา ภาพการสอนที่เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไป คือ ครู มักจะมุ่งให้ข้อมูล ข้อความรู้แก่ผู้เรียน เป็นส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับ การวัดและประเมินผลก็เน้นที่การ วัดความรู้ความจำ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมุ่งจดจำความรู้เป็นสำคัญเพื่อที่จะสอบผ่านพฤติกรรมการสอนของ ครู ไม่ได้ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิด ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาสติปัญญา ปัญหาพฤติกรรมการสอนของครูนี้ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์เรื่อยมา และได้มีความพยายามในการ แก้ปัญหานี้มาโดยตลอด แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จในระดับที่ต้องการ จนกระทั่งในปัจจุบันนี้ หลักสูตรได้กำหนดให้ครูสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียน อันจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดและเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นใน การดำรงชีวิต จึงนับได้ว่าเป็นความพยายามในการแก้ปัญหาที่ก้าวไปได้อีกขั้นหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม แม้การสอนปัจจุบันจะได้มีการกำหนดชัดเจนให้มีลักษณะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้วก็ตาม แต่การเรียนรู้ตามแนวคิดของทฤษฎีใหม่ที่มีลักษณะเป็นการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ ควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริง และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ได้จริงนั้น ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หากขาดแนวทางที่ชัดเจนในการปฏิบัติ และการให้ความช่วยเหลือครู ในการพัฒนาการสอนอย่างเพียงพอ ดังนั้น การจัดทำแนวการสอนที่มี ลักษณะตามที่พึงประสงค์จึง เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรและการสอนพึงให้ ความสำคัญและดำเนินการอย่าง จริงจังต่อไป แนวการสอนดังกล่าวควรมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

- 2.1 ควรจัดการเรียนการสอนโดยยึดจุดหมายหลัก ซึ่งได้แก่ กระบวนการ พึ่งตนเอง หรือการพัฒนาเป็นแกนในการสอนตลอดหลักสูตร
  - 2.2 ควรจัดการเรียนการสอนให้มีลักษณะที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือให้ ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็น ซึ่งจะช่วยให้ ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดและความเข้าใจในสิ่งที่เรียนอย่างแท้จริง
  - 2.3 ควรจัดการเรียนการสอนให้มีการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่ กันไปอย่างมีความสมดุล เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างข้อความรู้กับการปฏิบัติจริง และ ส่งเสริมการนำความรู้กับการปฏิบัติจริงและส่งเสริมการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสภาพการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถและความชำนาญในการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์
  - 2.4 ควรจัดสภาพแวดล้อม กิจกรรมประจำวัน และวิถีชีวิตของครูและ บุคลากรใน สถานศึกษาให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องการจะปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน
3. การประยุกต์ใช้ในด้านกรวัดและประเมินผลการศึกษา การจัดหลักสูตรและ การเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น แม้มีผู้เห็นด้วยและพยายาม จะพัฒนาปรับเปลี่ยนให้มีความ เหมาะสมมากขึ้นเพียงใดแต่หากกระบวนการวัดและการประเมินผล การศึกษายังไม่สามารถปรับให้ สอดคล้องกันแล้ว ก็จะเป็นอุปสรรคทำให้การพัฒนานั้นไม่อาจสำเร็จได้ หากกระบวนการวัดและการ ประเมินผลยังถูกจำกัดเพียงแต่การวัดความรู้ความจำ การให้ครูเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนจากให้ความรู้ มาเป็นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นก็คงเป็นไปได้ยาก หากแนวทางการสอน

และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งเน้นที่การพัฒนาความคิด ความเข้าใจการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต รวมทั้งการพัฒนาคุณสมบัติต่าง ๆ การใฝ่รู้ การบริหารจัดการ การทำงานเป็นหมู่คณะ เป็นต้น ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จำเป็นที่จะต้องมีเกณฑ์และเครื่องมือที่จะใช้วิเคราะห์และประเมินผลที่เหมาะสมกับสิ่งที่วัดด้วย เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่อีกเรื่องหนึ่งที่วงการศึกษจะต้องให้ความสนใจและพยายามพัฒนาให้ทันต่อความต้องการและการเปลี่ยนแปลง

4. การประยุกต์ใช้ในด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษา ในการดำเนินการตามทฤษฎีใหม่นั้น ปัญหาใหญ่ข้อหนึ่งซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเล็งเห็นคือ การลงทุนที่ค่อนข้างสูงในปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่นการขุดสระ การตั้ง โรงเรียน การทำชลประทาน เป็นต้น ซึ่งพระองค์ทรงเห็นว่า เกษตรกรควรจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก คือจากทางรัฐบาล มูลนิธิ บริษัท ห้างร้านเอกชน และอื่น ๆ ในทางการศึกษาก็ควรเป็นเช่นเดียวกัน สถาบันของรัฐและเอกชนต่าง ๆ ควรจะพิจารณาให้ความช่วยเหลือและลงทุนใน กิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ต่อปวงชน ทั้งนี้ ควรยึดหลักตามพระราชดำริอันประจักษ์ชัดแล้วว่า ได้อำนวยประโยชน์อย่างมากแก่พสกนิกรโดยส่วนรวม ซึ่งได้แก่ “การลงทุน เพื่อให้มีผลผลิตมากขึ้นข้อหนึ่ง การลงทุนเพื่อไม่ให้ต้องเสียเงินอีกข้อหนึ่ง เป็นสิ่งที่คุ้มค่า ” (พระราชดำรัส พระราชทานเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540)

แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาจัดการศึกษานั้นยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันประกอบด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีภายใต้เงื่อนไขของการใช้คุณธรรมนำความรู้ และอาศัยหลักการจากแนวคิดทฤษฎีใหม่มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร เป้าหมายของการขับเคลื่อนคือการทำให้เด็กมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมโดยสอดคล้องแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บูรณาการให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ต่างๆเพื่อสอนให้เด็กรู้จักการใช้ชีวิตได้อย่างสมดุลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ เพื่อสอนให้เด็กรู้จักการใช้ชีวิตได้อย่างสมดุลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ รู้จักอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมค่านิยมความเป็นไทย การจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการได้ใน 2 ส่วนคือ (คัมภีร์ สุตแท้ และวิลัน จุมปาแฝด. 2551 : 126)

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ

1.1 งานบุคคล วิชาการ งบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป

1.2 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ เน้นการมีส่วนร่วม การช่วยเหลือเกื้อกูล

รู้จัก สามัคคี สร้างความเข้มแข็ง อยู่บนฐานของความมีเหตุมีผลพอประมาณกับศักยภาพและสถานภาพ และความไม่ประมาท

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.1 ด้านการจัดหลักสูตร

2.1.1 สอนวิชาที่ว่าด้วยเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ตามมาตรฐาน ส 3.1

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นวิถีชีวิต

2.1.2 จัดทำรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดรายวิชา

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้ ของกลุ่มสาระต่าง ๆ

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3.1 การมีวินัยในการใช้จ่าย

2.3.2 การประหยัด การออม

2.3.3 การพึ่งตนเองโดยการผลิตหรือสร้างรายได้

2.3.4 การรู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน

2.3.5 การสร้างสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม

2.3.6 การสืบสานวัฒนธรรมไทย

2.3.7 การส่งเสริมการปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา

2.3.8 การสร้างความสมานฉันท์

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการศึกษาในระยะแรก ได้เริ่มจากการไปค้นหา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและการจัดการที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ พอประมาณกับศักยภาพของนักเรียน พอประมาณกับภูมิสังคมของโรงเรียนและชุมชนที่ตั้ง เช่น เด็กช่วงชั้นที่ 2 ทำสหกรณ์ได้ เด็กช่วงชั้นที่ 4 ดูแลสิ่งแวดล้อม มีการส่งเสริมให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น มีวินัย มีสัมมาคารวะ ปลูกฝังจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม สืบสานวัฒนธรรมไทย กล่าวคือ สอนให้ผู้เรียนยึดมั่นในหลักศีลธรรม พัฒนาค้นหาวิธีทำประโยชน์ให้กับสังคมและช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและตัวกิจกรรมเองก็ต้องยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันในด้านต่างๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อและแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ความเป็นไทย โดยสถานศึกษาจะต้องมีความเข้าใจและดำเนินงานให้สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ต้องตั้งเป้าให้เกิดการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้บุคลากรด้านการศึกษานำแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการสู่การเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ของทุกระดับได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เป็นรูปธรรม ตลอดจนผู้บริหารสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างกระแสสังคมให้มีการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิด หรือส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตในหมู่ประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนประชาชนให้สามารถนำหลักปรัชญาไปประยุกต์ใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหน้าที่และบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม และท้ายที่สุดนำไปสู่ การปลูกฝังปรับเปลี่ยนจิตสำนึกและกระบวนทัศน์ในการดำรง ชีวิตตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับระบบและโครงสร้าง

การพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธวิธีในการขับเคลื่อนมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนโดยมีแผนการดำเนินการเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ข้างต้น การสร้างขบวนการขับเคลื่อนจะมีขอบเขตการดำเนินงาน 4 แผนงานควบคู่กัน ไปดังนี้ (กิติรัตน์ สีหพันธ์ และคนอื่นๆ. 2550 : 8)

1. แผนงานเชื่อมโยงเครือข่ายเรียนรู้ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยสร้างแกนกลาง ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อทำหน้าที่ขยาย เชื่อมโยง การพัฒนาเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสนับสนุนความร่วมมือระหว่างเครือข่าย ให้มีโอกาสแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และความรู้ร่วมกัน เพื่อให้สามารถเผยแพร่ให้ประชาชนในภาคส่วนต่างๆ นำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้และขยายผลได้อย่างต่อเนื่อง

2. แผนพัฒนาวิชาการและส่งเสริมการศึกษาวิจัย โดยพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ ที่ชี้ให้เห็นแนวทาง วิธีการ ตลอดจนประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการ ใช้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต การพัฒนาวิชาการจะเน้นการวิจัยเชิงนโยบาย เพื่อให้มีแนวทางเลือกในการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในสังคม

3. แผนการสร้างหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้โดยสร้างรูปแบบของกระบวนการ เรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ เช่น ผู้บริหาร ผู้นำชุมชน วิทยากร กระบวนการครู ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ นักการเมือง เป็นต้น ให้มีโอกาสได้ตรงและเรียนรู้จากการปฏิบัติ จนสามารถตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ แล้วเกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ น้อมนำเอาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป ทั้งนี้ การสร้างรูปแบบ การหาตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมและเหมาะสม ตลอดจนสร้างความพร้อมของแต่ละกลุ่มเป้าหมายให้สามารถนำไปดำเนินการต่อได้อย่างต่อเนื่อง

4. แผนงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และรณรงค์เพื่อสร้างกระแสสังคม โดยสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในวงกว้าง ปลูกฝังค่านิยม และสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนคำนึงถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ กลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่จะต้องมีวิธีการและรูปแบบในการสื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งสอดคล้องกับเนื้อหา และแนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (วันชัย พลະไกร. 2550 : 22)

การจัดการศึกษาพอเพียงตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

การศึกษาพอเพียงเป็นปรัชญาตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ซึ่ง สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2550 : 41-56) ได้วิเคราะห์ความหมายและขอบเขตของการศึกษาคือ การศึกษาเป็นกระบวนการ กิจกรรมของสังคมและรัฐ เพื่อการพัฒนาประชาชนและบุคคล พัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ดำรงชีวิตได้อย่างมีเหตุมีผลตามยุคสมัยด้วยการพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จึงจะเป็นการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์ การศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่ของทุกคนทุกส่วนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่ไม่มีที่สิ้นสุด การศึกษาตามแนวพระราชดำริมีหลักหรือจุดหมายเพื่อการพัฒนาสร้างองค์ความรู้ ความคิดเป็นพื้นฐานของบุคคลและสังคมที่จะพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ รองรับการเปลี่ยนแปลงด้วยหลักบูรณาการความรู้ ความคิด เชื่อมโยงและสอดคล้องกับสภาพการณ์ ครอบคลุม ความรู้ การเรียนรู้ หลักการ ทฤษฎี ทักษะปฏิบัติ ความคิดเหตุผลรู้เท่าทันรู้จักตนเอง ควบคุมตนเอง เพื่อการพัฒนา

คุณภาพชีวิตเป็นพื้นฐานของบุคคลให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่แข็งแรงสมบูรณ์ เพื่อการพัฒนา ศักยภาพของบุคคลมีความมั่นใจค้นพบตนเอง พึ่งตนเองได้ เตรียมความพร้อมปัจจัยด้านความรู้ ความคิด ปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการพัฒนาสมรรถภาพ เสริมสร้างความสามารถให้ บุคคล นำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ มาบูรณาการประยุกต์ใช้บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม และ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์สร้างรูปแบบให้บุคคลมีความรู้ ความคิด ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เหมาะสม มีเหตุผลเชิงจริยธรรม ในการควบคุมตนเอง ปรับตัวได้ ปฏิบัติตนด้วยการแสดงออกทาง พฤติกรรมเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองและสังคมต่อไปในอนาคต ซึ่งวิธีหรือแนวทางการจัดการศึกษาพอเพียงเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้ คู่คุณธรรม สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเกิดความสมดุล มีความพอเพียง พึ่งพิงกันในการสร้างสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ เป็นสังคมที่มีความพอเพียงในด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลักซึ่งประกอบด้วย

1. การส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ เป็นการสร้างรากฐานให้บุคคลมีความเข้าใจ เกิด ความคิดที่ถูกต้อง เป็นคนมีปัญญา เกิดการพัฒนาในด้านร่างกาย อารมณ์และทางสติปัญญาด้วยการ จัดการศึกษา ฝึกอบรม ให้ความรู้ ความคิดที่ถูกต้อง มีวิธีคิด พิจารณาใคร่ครวญรู้จริง รู้ชัด รู้ตลอด รู้เท่าทัน ส่งเสริมความรู้ วิชาการ ความรู้ ปฏิบัติการ และความรู้ คิดอ่านตามเหตุผลความเป็นจริง ตามสภาพการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลง ให้ความรู้ที่เพิ่มพูนขึ้นนั้นเกิดเป็นรากฐานรองรับความรู้ ที่สูงขึ้น ลึกซึ้งกว้างขวางขึ้นต่อ ๆ ไปอีก เป็นบุคคลที่ยึดหลักของเหตุผลและจะต้องขัดเกลา ตลอดเวลา มิฉะนั้นจะมีวิชาความรู้เท่าไร ก็ไม่สามารถนำไปเป็นประโยชน์ แก่ตัว แก่ส่วนรวมได้ การจัดการกิจกรรมส่งเสริมการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยการนำวิชาการทั้งปวงมาสร้างสรรค์ นำมา ประยุกต์ เข้าด้วยกันมีความพยายามศึกษาให้เข้าใจแจ่มแจ้งว่า วิชาทั้งหลายเกี่ยวถึงกันเป็น ส่วนประกอบของกันและกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจและรู้จักการคิด วิเคราะห์สังเคราะห์ พบทางที่เหมาะสมในการนำไปสู่การปฏิบัติและจัดการกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการประยุกต์ วิชาใดที่เรียนรู้ ด้วยการลงมือปฏิบัติได้ก็จะต้องให้นักเรียนปฏิบัติ เพราะการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จากการปฏิบัติจะ ทำให้รู้จริงและแม่นยำ สร้างทักษะสู่การปฏิบัติจริงในการดำรงชีวิต

2. การส่งเสริมให้บุคคลมีคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการให้การศึกษาที่ครบถ้วนทั้งด้าน ศีลธรรมจรรยา วิชาสามัญ และวิชาชีพนั้นเป็นการปูพื้นฐานอย่างสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นคนดี ขอให้ทุกคนเข้าใจและจำไว้ว่า วิชาการต่าง ๆ ที่เรียนที่สอบไล่กันได้ นั้น โดยลำพังไม่ใช่สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเอาตัวรอดได้ และไม่ใช่สิ่งที่จะช่วยสร้างสรรค์สิ่งใดให้เห็นประโยชน์แก่ตัว แก่ผู้อื่นแก่บ้านเมือง ผู้มีวิชาการแล้วจำเป็นจะต้องมีคุณสมบัติในตัวเอง นอกจากวิชาความรู้ด้วย จึงจะนำตนนำชาติให้รอด และเจริญได้ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับทุกคนนั้น ได้แก่ ความละเอียดรอบคอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งในความคิดและการกระทำ ความกตัญญูรู้คุณบ้านเมืองและผู้ที่อยู่ประจันตหน้า ความไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น หากแต่มีความจริงใจ มีความปรารถนาดีต่อกัน เอื้อเฟื้อกันตามฐานะและ หน้าที่ และที่สำคัญอย่างมากก็คือ ความขยันหมั่นเพียรพยายามฝึกหัดประกอบการทำงานทั้งเล็กใหญ่ ยากง่ายด้วยตนเอง ด้วยความตั้งใจ ไม่หาความสะดวกสบายจากการ เกียจคร้าน ไม่มั่งง่าย คุณธรรมเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นของ การศึกษา ไม่เป็นรองไปกว่าวิชาการ ดังนั้น ครูจะต้องปลูกฝังให้นักเรียน และนักเรียนจะต้อง บำรุงรักษาให้เจริญขึ้นในตัวให้ครบถ้วน

เพื่อให้มีการศึกษาที่สมบูรณ์ ที่ช่วยให้เป็นคนเป็นคนที่สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและประเทศชาติได้

3. การส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจทักษะในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต เจตนาของการศึกษานั้น กล่าวโดยสรุปก็คือ การวางรากฐานที่ดีที่ถูกต้องในตัวบุคคล ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และความรู้ทั้งปวง สำคัญที่สุดคือรากฐานด้านความรู้จักรับผิดชอบชีวิต รู้จักคิด ตัดสินใจตามทางที่ถูก ที่เป็นธรรม และสร้างสรรค์ การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนาตามแนวพระราชดำริของพระองค์ด้วยการจัดการศึกษาให้ผู้เรียน เห็นเหตุเห็นผล รู้จักจำแนกสิ่งผิดชอบชั่วดีได้โดยกระจ่างแจ้ง ย่อมทำให้บุคคลมองสิ่งต่าง ๆ ได้ลึกลงไป จนเห็นความจริงใจในบุคคลและสิ่งนั้นๆ เมื่อได้มองเห็นความจริงแล้วก็จะสามารถใช้ความรู้และวิชาการ ปฏิบัติงาน ทุกอย่างได้ดีและถูกต้องยิ่งขึ้น โดยให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับหลักของเหตุผลมีหลักการว่าถ้ามีสิ่งใดที่เราต้องเผชิญต้องพบ ต้องมีเหตุผลทั้งสิ้น คำนี้มีสองคำคือเหตุและผล เหตุคือต้นเหตุของสิ่งที่เราเผชิญ และผลเป็นสิ่งที่ต่อเนื่องจากสิ่งที่เกิดขึ้นแก่เรา ถ้าเราเผชิญสิ่งใด และเราพิจารณาด้วยเหตุผลต่อไปเราก็จะเผชิญสิ่งที่ถูกต้อง เพราะการดำเนินชีวิตของมนุษย์คือการแก้ปัญหา ปัญหาทุกอย่างไม่ว่าเล็กหรือใหญ่มีทางแก้ไขได้ ถ้ารู้จักคิดให้ดี ปฏิบัติได้ถูกต้อง การคิดวินิจฉัยปัญหาต้องใช้สติปัญญา คือ คิดด้วยสติรู้ตัวอยู่เสมอ เพื่อหยุดยั้งและป้องกันความประมาทพลาดผิดและอคติต่าง ๆ มิให้เกิดขึ้น ช่วยให้การใช้ปัญญาพิจารณาปัญหาต่าง ๆ เป็นไปอย่างเที่ยงตรง ทำให้เห็นเหตุผลที่เกี่ยวข้องกันเป็นกระบวนการได้กระจ่างชัดทุกขั้นตอน และวินิจฉัยได้ถูกต้องว่าปัญหาที่แท้อยู่ตรงไหน จะปฏิบัติแก้ไขได้โดยวิธีการใด ส่วนการปฏิบัติได้ถูกนั้น ก็คือปฏิบัติแก้ไขได้ถูกต้องตามหลักการ หลักวิชา หลักเหตุผลและหลักธรรม การคิดได้ดี ปฏิบัติได้ถูกนี้ เป็นเรื่องที่เป็นเหตุเป็นผลประกอบกัน และส่งเสริมสนับสนุนกัน เป็นปัจจัยที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาทั้งในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติกิจการงาน การจัดการศึกษาต้องฝึกอบรม แนวทางแก่ผู้เรียน ได้แนวคิดวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบตามแนววิถีพุทธ คืออริยสัจสี่ หรือ แนวทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบทางเลือกที่เหมาะสม เป็นพื้นฐานหลักคิดนำไปสู่การปฏิบัติพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ การปฏิบัติภารกิจหน้าที่การทำงานในอนาคต เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ฟังฟังตนเองได้มีทั้งความรู้ความคิดความเข้าใจทักษะที่ถูกต้อง การฝึกอบรมให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจ รู้จักการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินแนวทางเพื่อเลือกการปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนมีวิธีคิดและแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ฟังตนเองได้ มีความเชื่อมั่นรู้เท่าทันและเลือกปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของสังคม การดำรงชีวิตก็จะมีความสุขส่งผลต่อสังคม เศรษฐกิจของประเทศในที่สุด

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

วิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการมุ่งพัฒนาสถานศึกษาต่างๆ ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัด กระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต่ำกว่ากว่าจำนวน 80 แห่ง

เป้าหมายระยะที่ 2 ปี 2551-2552 พัฒนาเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกจังหวัดเป็นจำนวน 800 แห่ง เป้าหมายระยะที่ 3 ปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ

ยุทธศาสตร์และแนวทางขับเคลื่อน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการขับเคลื่อน คือ

1. ศึกษาเคราะห์วิจัยแนวทางการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา
2. จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษาโดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับ โดยเริ่มให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้อัตนุบุคคลและ ครอบครัว รู้จักนำไปประยุกต์ใช้ นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อ สังคมและประเทศ
3. จัดแนวทางการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร แนวทางการขับเคลื่อน คือ

1. อบรมสัมมนาผู้บริหารการศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย แนวทางการขับเคลื่อน คือ

1. ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วม โครงการ 1:10 แห่ง ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ
2. ให้มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริมสนับสนุนประสานการดำเนินงานของเครือข่าย
3. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แนวทางการขับเคลื่อน คือ

1. เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษา โดยจัดทำสื่อรูปแบบต่างๆ
2. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล คือ

1. จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับกระทรวง ระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน ในภาพรวม ระดับภูมิภาคและสถานศึกษา

2. กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือ และคู่มือในการติดตามและประเมินผล
 3. ดำเนินการติดตามประเมินผล และรายงานผล จึงกล่าวได้ว่ายุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทยโดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : เว็บไซต์)

การบูรณาการแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การบูรณาการแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นสามารถนำการบูรณาการในหลายแนวทาง ทั้งด้านการจัดการเกษตร การจัดการศึกษา ซึ่งการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 162) การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปในการจัดการศึกษานั้นเป้าหมายสำคัญ คือ การทำให้เด็กรู้จักความพอเพียง ปลูกฝัง อบรม เพื่อทำให้เด็กมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยสอดแทรกแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีความสอดคล้องกับมาตรา 24 ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 12)

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของ ผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นและทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาและทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ที่สำคัญคือ ต้องเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยสถานศึกษาตั้งเป้าให้เกิดการจัดการเรียนรู้ สอนให้เด็กพึ่งตนเองให้ได้ก่อน จนสามารถเป็นที่พึ่งของคนอื่นในสังคมได้ต่อไป นอกจากนี้ผู้บริหาร และครู สามารถนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ และบูรณาการในการจัดการศึกษา และจะต้องมีเป้าหมายหลักที่การพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่ง ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การบูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตาม ลำดับ โดยเริ่มให้เกิดการเรียนรู้ระดับบุคคลและครอบครัว รู้จักนำไปประยุกต์ใช้ นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศซึ่งแนวทางในการจัดทำประกอบด้วย

1. การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. ผู้เรียนมีความรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. การวัดและประเมินผล

การเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียงบรรจุอยู่แล้วในสาระเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ (ส3.1) ที่เน้นให้เข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนของกระทรวง ศึกษาธิการได้กำหนดขอบเขตที่ชัดเจนในการเรียนการสอน หรือมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละชั้นปี เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับแต่ละวัย ดังนี้

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตาราง 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นให้เด็กใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว

รู้จักช่วยเหลือตนเองและรู้จักช่วยเหลืองานในครอบครัว แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน ช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักวิเคราะห์รายรับ-รายจ่ายของตนเอง สอนให้เด็กเห็นคุณค่าของสิ่งของ ตระหนักถึงคุณค่าของเงินทอง จะได้ฝึกนิสัยประหยัดฝึกจิตสำนึกและนิสัยพอเพียง

ประถมศึกษาปีที่ 1	ประถมศึกษาปีที่ 2	ประถมศึกษาปีที่ 3
1. รู้จักช่วยเหลือตนเอง	1. ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและครอบครัวอย่างมีความรับผิดชอบ	1. รู้จักช่วยเหลือ ครอบครัว และชุมชน
2. ใช้ทรัพยากรอย่าง ประหยัด	2. รู้จักใช้ทรัพยากรอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า	2. รู้จักเลือกใช้ทรัพยากรอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า
3. รู้จักการออม	3. มีวินัยในการใช้จ่าย	3. วิเคราะห์รายรับ-รายจ่ายของตนเอง
4. รู้จักการแบ่งปันสิ่งของ ที่มีให้กับผู้อื่น	4. รู้จักการแบ่งปันสิ่งของช่วยเหลือผู้อื่น	4. รู้จักเสียสละแบ่งปันทรัพยากร ที่มีเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม

ตาราง 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ฝึกให้เด็กรู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงและมีส่วนร่วมในการสร้างความพอเพียงระดับโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียง โดยเริ่มจากการสำรวจทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียนและชุมชน มีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านวัตถุ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และรวบรวมองค์ความรู้มาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้วิถีชีวิต ของชุมชน และเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

ประถมศึกษาปีที่ 4	ประถมศึกษาปีที่ 5	ประถมศึกษาปีที่ 6
1. เข้าใจหลักการปฏิบัติตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	1. ปฏิบัติตนตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง	1. เข้าใจระบบและวิธีการดำเนินงานขององค์กรในโรงเรียน/ชุมชนตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
2. สำรวจ สภาพปัญหา ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชน และเสนอแนวทางแก้ปัญหา	2. วิเคราะห์การใช้ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลในชุมชน	2. รู้จักใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เข้าใจสภาพรายรับ-รายจ่ายของตนเองและวางแผนการใช้จ่ายตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	3. เข้าใจสภาพรายรับ-รายจ่ายของครอบครัวและนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว	3. วิเคราะห์วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ
4. สำรวจและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	4. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	4. รวบรวมองค์ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตาราง 3 ช่วงชั้นที่ 3 ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนสามารถสำรวจและวิเคราะห์ความพอเพียงในระดับต่าง ๆ และในมิติต่าง ๆ ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในชุมชนใกล้ตัว เห็นคุณค่าของการใช้หลักพอเพียงในการพัฒนาชุมชน และสามารถนำหลักการพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน จนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ในที่สุด

มัธยมศึกษาปีที่ 1	มัธยมศึกษาปีที่ 2	มัธยมศึกษาปีที่ 3
1. รู้และเข้าใจ ประวัติความเป็นมา ความหมาย และหลักแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1. สำรวจวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรมบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1. เข้าใจแนวทางพัฒนาชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมหรือวัฒนธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. สามารถนำหลักการแนวคิดและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ของตนเอง ครอบครัวและชุมชนอย่างสมดุล	2. เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาในชุมชน ด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2. มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านสังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 4 ช่วงชั้นที่ 4 เตรียมคนให้เป็นคนที่ดี สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติได้ โดยเน้นเข้าใจความพอเพียงระดับประเทศและการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เช่น การวิเคราะห์ สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศ หรือการศึกษาสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมสภาพปัญหาด้านสังคมเป็นอย่างไร เป็นต้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4	มัธยมศึกษาปีที่ 5	มัธยมศึกษาปีที่ 6
1. เข้าใจหลักวิเคราะห์การบริหารจัดการองค์กรวิสาหกิจชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. ตระหนักในความสำคัญของการบริหารจัดการองค์กรวิสาหกิจชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. นำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง	1. เข้าใจและวิเคราะห์การพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. ตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. นำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติ	1. เข้าใจและวิเคราะห์การพัฒนาประเทศ ให้ก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง 2. ตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุล 3. นำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวิธีการสอนแบบบูรณาการควรมีสภาพใกล้เคียงกับธรรมชาติมากที่สุด โดยอยู่เป็นพื้นฐานของสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง ดังนี้ (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. 2546 : 96)

1. สะท้อนภาพพฤติกรรมและทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในสถานการณ์จริง เป็นการแสดงออกในภาคปฏิบัติทักษะการเรียนรู้ ผลผลิตและแฟ้มสะสมงาน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. ใช้เทคนิคการประเมินผลที่หลากหลาย เนื่องจากการประเมินจากการปฏิบัติที่ผู้เรียนจะต้องลงมือทำจริง แสดงออกให้เห็นเป็นรูปธรรมว่าทำอะไรได้บ้าง ไม่ว่าจะเป็นการประดิษฐ์ชิ้นงาน การทดลอง การเขียนรายงาน หรือการทำกิจกรรมอื่น ๆ ทุกอย่างควรเป็นสิ่งที่มีความหมายกับผู้เรียน

3. เน้นให้ผู้เรียนแสดงออกด้วยการสร้างสรรค์ผลงาน ดึงความคิดชั้นสูง ความคิดที่ซับซ้อนและการใช้ทักษะต่าง ๆ ออกมาได้ เช่น ทักษะการแก้ปัญหา
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลมาจากการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความเป็นจริง และสามารถประยุกต์สิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน
5. ใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายเพื่อการประเมิน โดยครูผู้สอนควรรู้จักผู้เรียน ทุกแง่ทุกมุม คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รับข้อมูลมาจากหลาย ๆ ทาง การกำหนดปัญหาหรืองาน ควรเป็นแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างคำตอบที่หลากหลาย
6. เน้นการมีส่วนร่วมในการประเมินระหว่างผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล จะทำให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผน การเรียนรู้ตามความต้องการของตนเองว่าเขาอยากรู้อะไร อยากทำอะไร (โดยมีครูเป็นผู้ช่วยให้คำแนะนำ) ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และการประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะการบวนการ (Process) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute) ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้สถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ และปลูกฝังเสริมสร้างให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
  - 6.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนักใน ความสำคัญ ของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
    - 6.1.1 มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
    - 6.1.2 มีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทั่วไป
    - 6.1.3 เห็นประโยชน์ และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาตนเอง พัฒนากลุ่ม/โรงเรียน/ชุมชน และพัฒนาสังคมโดยรวม
  - 6.2 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
    - 6.2.1 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสม กับศักยภาพของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับภูมิสังคมต่างๆ เช่น การผลิต และจำหน่ายสินค้า การให้บริการ การดำเนินธุรกิจขนาดต่างๆ การใช้จ่ายและการออม การเกษตร ฯลฯ เพื่อให้สามารถ อุ้มชูตัวเองและครอบครัวได้
    - 6.2.2 มีทักษะ ค่านิยม และจริยธรรมเบื้องต้นที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นใน สังคมอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล ไม่เบียดเบียน นำไปสู่ความสันติสุข และรู้จักสามัคคี
    - 6.2.3 ใช้และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์และความสุขอย่างยั่งยืน
    - 6.2.4 สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น หวงแหวนทรัพย์ สมบัติของชาติ รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

6.3 ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

6.3.1 ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักการประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ และรู้จักสภาพแวดล้อมของชุมชน/สังคม ที่อาศัยอยู่

6.3.2 ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของความถูกต้อง โดยใช้สติปัญญา มีความรอบรู้ และรอบคอบในการคิด พุด ทำ โดยยึดทางสายกลางในการปฏิบัติ

6.3.3 มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

6.3.4 มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความ รอบคอบ ระมัดระวัง

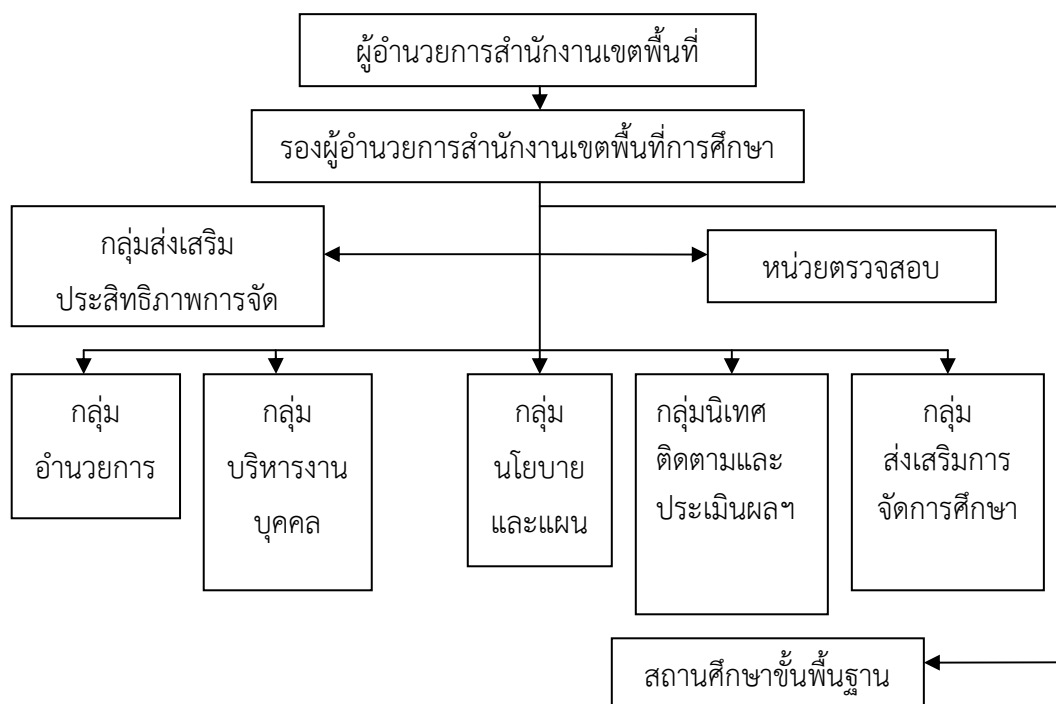
6.3.5 ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน ขยันหมั่นเพียร มีสติ ปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล มีความรับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 38 กำหนดให้เขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ดูแล จัดตั้ง ยุบรวม หรือ ยกเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษา เอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันประกอบการ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ประกอบกับมาตรา 35 และ 36 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้มี คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการ และเลขาธิการ ส่งผลทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรองรับภารกิจ รวมถึงงานธุรการ งานประสานงานและงานบริหารทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549 : 6-12) รวมถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต1 จึงแบ่งโครงสร้างภารกิจการบริหารงานดังกล่าวประกอบ 2

โครงสร้างภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

สำหรับการบริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีบริบทในด้านความเป็นมา ขอบข่ายภารกิจ สรุปได้ดังนี้ คือ หน่วยบริหารจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งรองรับการกระจายอำนาจ ในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์นั้นแบ่งเขตพื้นที่การศึกษออกเป็น 3 เขต และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง มีสถานศึกษาในสังกัดอยู่ในพื้นที่ 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอกมลาไสย อำเภอร่องคำ อำเภอดอนจาน อำเภอสหัสขันธ์ อำเภอสามชัย ปีการศึกษา 2555 มีสถานศึกษาในสังกัด 181 แห่ง มีผู้บริหารโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน 200 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,923 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. 2555 : 11)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กิริติวัฒน์ อักเส (2543 : 112) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านห้วยชันสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านห้วยชัน โรงเรียนบ้านห้วยชัน ดำเนินโครงการเศรษฐกิจประกอบด้วยโครงการใหญ่ๆ 3 โครงการคือ 1) โครงการกิจกรรมสหกรณ์ แบบครบวงจร โครงการนี้จะ เป็นแหล่งเงินทุนให้โครงการเศรษฐกิจพอเพียงกู้ยืม คือทำการเกษตร และนำผลผลิตทางการเกษตรสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน และจำหน่ายเป็นรายได้ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาได้กำไร 2) โครงการเกษตรพอเพียงประกอบด้วยโครงการย่อย 8 โครงการ คือ (1) โครงการเลี้ยงไข่ไก่ (2) โครงการเลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ (3) โครงการเลี้ยงปลาในกระชัง (4) โครงการเลี้ยงกบในกระชัง (5) โครงการเลี้ยงหอยขม (6) โครงการอนุรักษ์ผักสีเขียว (7)โครงการปลูกไม้ดอกไม้ประดับและ (8)โครงการเพาะเห็ด ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาได้กำไรคือ โครงการเลี้ยงปลาในกระชังและบ่อดิน โครงการขาดทุนคือ โครงการเลี้ยงกบในกระชัง 3) โครงการอาหารกลางวัน เต็มรูปโรงเรียนบ้านห้วยชันสามารถจัดอาหารกลางวันให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวัน ครบตลอดปี ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนบ้านห้วยชัน ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ คือ สภาพทางภูมิศาสตร์ของโรงเรียนอยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการทำการเกษตรและมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรได้ตลอดปี ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงาน ขยันขันแข็งเอาใจใส่งานในหน้าที่ และเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี ครูทุกคนในโรงเรียนเอาใจใส่งานใน หน้าที่ และงานที่ได้รับมอบหมายและสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการนักเรียนมีความรับผิดชอบ ในหน้าที่ ของตนเอง กรรมการโรงเรียนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียน และ ในการจัด กิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน และประการสำคัญโรงเรียนบ้านห้วยชัน ได้รับความร่วมมือ และช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆทั้งหน่วยงานทางราชการและหน่วยงานภาคเอกชน ทั้งทางด้าน วิชาการและเงินทุน

กาญจนา ศิริจันทร์เสนา (2543 : 103) ได้ศึกษาการดำเนินงานโครงการเกษตรครบ วงจร ตามแนวทฤษฎีใหม่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ พบว่า การ ดำเนิน โครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางด้านบุคลากรและนักเรียนมีความรู้อยู่ในระดับมาก ด้าน การบริหารจัดการมีการดำเนินการในระดับน้อย ด้านทรัพยากร วัสดุดิบ ปัจจัยการผลิตสภาพ พื้นที่ เหมาะสมต่อการดำเนินงานในระดับมาก ด้านงบประมาณโรงเรียนได้รับการสนับสนุน งบประมาณ จากภาครัฐและเอกชนในระดับน้อย

ประจักษ์ นาหนองตูม (2543 : 97) ได้ทำการศึกษาการดำเนินโครงการเกษตร ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ ของโรงเรียนแก่นนำโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงาน ประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ใน 3 ด้าน 1. ด้านความพร้อมและสภาพปัญหาโรงเรียนมีความพร้อม ด้านบุคลากรแต่ผู้ปกครอง นักเรียนยังไม่ให้การยอมรับและไม่สนับสนุน นอกจากนั้นยังได้รับการ จัดสรรงบประมาณจากทาง ราชการน้อย ลำ ำ มีปัญหาด้านการปฏิบัติ ภาคเอกชนและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นให้การ สนับสนุนน้อย ด้านการบริหารจัดการ มีความพร้อมน้อยและปัญหา มาก ด้านการตลาด ด้านการ ประชาสัมพันธ์โครงการและมีปัญหาด้านสถานศึกษาที่ศึกษาดูงานสถานที่

เรียนรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่น 2. ผลจากการจัดกระบวนการเรียนรู้มีผลระดับมาก นักเรียนรู้จักพึ่งตนเอง ขยัน อดทน สามัคคี มีการทำงานเป็นหมู่คณะ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

วินัย ประวันนา (2544 : 110) ได้ศึกษารูปแบบการดำเนินการและปัญหาการดำเนินการ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น รวม 4 ด้าน คือ ด้านการใช้ประโยชน์จากดินและน้ำ ด้านการเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ด้านการมี รายได้ระหว่างเรียน และด้านความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่ดินของ โรงเรียนคุณภาพต่ำ ดินเค็ม ดินทราย ดินปนทราย ดินปนหิน โรงเรียนขาดการบำรุงดินและขาด งบประมาณในการดำเนินการ การใช้ประโยชน์จากน้ำก็ไม่เป็นระบบที่ดี โรงเรียนมีน้ำไม่เพียงพอ และเลี้ยงสัตว์ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ รายได้จึงไม่แน่นอน บุคลากรในโรงเรียนขาดความ ขำนาญในการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ ทำให้การดำเนินการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงขาดประสิทธิภาพ และผลผลิตไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร

เสกสรรค์ สามสี (2545 : 104) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจ พอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษผลการ โดยประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ ปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ กระบวนการดำเนินงานของโครงการ และผลผลิตของโครงการ พบว่า 1. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลางทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นการเริ่มต้นโครงการ เชื่อว่าในอนาคตจะสามารถนำนโยบาย มาปฏิบัติให้เกิดความเหมาะสมได้มากขึ้น 2. ปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ มีความเพียงพอหรือความพร้อมในระดับปานกลาง หากมีความพร้อมมากกว่านี้จะทำให้โครงการประสบผลสำเร็จมากขึ้น 3. กระบวนการดำเนินงานของโครงการได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เชื่อว่า ในอนาคตหากมีทรัพยากร และปัจจัยอื่นๆเอื้ออำนวยจะทำให้การดำเนินงานโครงการมีความ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น 4. ผลผลิตของโครงการมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความ ไม่พร้อมทางด้านปัจจัยต่างๆ รวมทั้งกระบวนการดำเนินงานยังไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเต็มที่เชื่อว่า เมื่อมีความพร้อมด้านปัจจัย ความเหมาะสมทางสภาวะแวดล้อม และกระบวนการดำเนินงาน ได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากขึ้น น่าจะทำให้ผลผลิตของโครงการมีความพึงพอใจมากขึ้น

นงลักษณ์ พลศรี (2550 : 98) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ ในวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยีของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใน 4 ด้านพบว่า ในด้านการจัดตั้งคณะทำงานในภาพรวมมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดทำแปลงสาธิต พบว่าในภาพรวมมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ด้านดำเนินกิจกรรมในพื้นที่สาธิต พบว่า ในภาพรวมมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และด้านการเผยแพร่หลักการทฤษฎีใหม่ พบว่าในภาพรวมมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง 2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน โครงการเกษตรทฤษฎี ใหม่ตามแนวพระราชดำริระหว่างผู้บริหารวิทยาลัยกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานต่อสภาพการดำเนินงาน โครงการพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน 3. ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปรับปรุงในการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎี ใหม่ตามแนวพระราชดำริตามความคิดเห็นของบุคลากรวิทยาลัยใน

แต่ละด้าน พบว่า 3.1 ด้านการจัดตั้งคณะทำงาน มีปัญหาและอุปสรรค คือ คณะทำงานมีงานประจำหลายด้านจึงทำให้ทำงานไม่ได้เต็มที่ แนวทางแก้ไขปรับปรุง คือ แต่งตั้งคณะทำงานด้านนี้โดยเฉพาะและให้นักเรียนนักศึกษามีส่วนร่วมมากขึ้น 3.2 ด้านการจัดทำแปลงสาธิต มีปัญหาและอุปสรรคคือ การขาดพื้นที่ที่ใช้ทำแปลงสาธิต และขโมยผลผลิตในแปลงสาธิต แนวทางการแก้ไขปรับปรุง คือ ควรจัดทำแปลงสาธิต ให้เหมาะสมกับพื้นที่ และมีผู้ดูแลปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 3.3 ด้านการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่สาธิตมีปัญหาและอุปสรรคคือ ขาดความร่วมมือ และต่อเนื่อง แนวทางแก้ไขปรับปรุงคือมอบหมายงานให้แผนก 3.4 ด้านการเผยแพร่หลักการทฤษฎีใหม่ มีปัญหาและอุปสรรค คือ ไม่มีแผนใน การประชาสัมพันธ์และใช้สื่อประชาสัมพันธ์น้อยเกินไปแนวทางแก้ไขคือมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ โดยใช้สื่อเผยแพร่ให้มากขึ้น

ดวงสมร สารแสน (2550 : 115) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีการสอนแบบบูรณาการ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. การวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีการสอนแบบบูรณาการ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ประกอบไปด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ (1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียนเป็นขั้นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน (2) ชี้นำสอน เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ (3) ชี้นำสรุป เป็นขั้นที่นักเรียนสรุปองค์ความรู้และ (4) ชี้นำวัดผล เป็นขั้นประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร ซึ่งจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนได้ความรู้จากสาระการเรียนรู้ต่างๆที่นำเนื้อหาบูรณาการ และเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะในหลายๆด้าน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 75 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การเรียนรู้ ร้อยละ 83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 80

เสาวลักษณ์ มาพร (2551 : 119) ได้ศึกษาความพร้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาโดย ภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีความพร้อมในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยรายด้าน พบว่า มีความพร้อมในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา ตามขนาดของโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียน ขนาดใหญ่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบรายคู่พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางมีความพร้อมแตกต่างกัน โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียน ขนาดใหญ่ มีความพร้อมแตกต่างกัน โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมไป แตกต่างกัน

อุไร ปัทมาพงษ์ (2551 : 95-96) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการสอดแทรกของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1.1 ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ครูผู้สอนทั้งหมด

ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจทั้งหลักการทฤษฎีและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม

1.2 ด้านสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนทั้งหมด เห็นว่าเนื้อหา มีความสอดคล้องและ สามารถสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ทุกสาระทุกระดับชั้นมีความเหมาะสมและสอดคล้อง กับวิถีชีวิตของผู้เรียน

1.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนทั้งหมดใช้เทคนิคและวิธีการสอนในการ สอดแทรกโดยกรณีตัวอย่างแต่ก็ได้ใช้เทคนิคและวิธีการสอนต่างๆร่วมด้วย ส่วนวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนมี ความรู้ความเข้าใจ รู้จักเก็บออมเงินและดำรงชีวิตด้วยความประหยัด รู้จักอนุรักษ์และใช้ทรัพยากร อย่างคุ้มค่า รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและให้มีความซื่อสัตย์ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้ผู้เรียนลง มือปฏิบัติจริงในกิจกรรม/โครงการต่างๆ

1.4 ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ครูผู้สอนทั้งหมด ใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่ หลากหลายทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ เทคโนโลยี ห้องสมุด แหล่งการเรียนรู้ตามธรรมชาติภายในชุมชน ครูผู้สอน ส่วนใหญ่ให้ผู้เรียนประเมินผลการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ด้วยวิธีการสอบถามและสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน แล้วนำมาพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้เรียน

1.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูผู้สอนส่วนใหญ่วัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ส่วนบริบทที่ใช้ในการวัดและประเมิน การเรียนรู้ ครูผู้สอนทั้งหมดเป็นผู้ประเมิน รองลงไปคือเพื่อนประเมินเพื่อนครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้ พัฒนาเครื่องมือให้เหมาะสมกับผู้เรียน นำข้อมูลมาพัฒนาการจัดการเรียน รู้ และมีการติดตามพฤติกรรม ผู้เรียน

2. ปัญหาการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ครูผู้สอนส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนนโยบายอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ส่วนปัญหาที่ผู้เรียนบางส่วนไม่ตระหนักและไม่สามารถ ปฏิบัติตามได้ เนื่องจากไม่สามารถด้านกระแสสังคมได้

2.2 ด้านสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านเวลา เกรงว่าจะสอน เนื้อหาหลักไม่จบตามเวลา และปัญหาความไม่ชัดเจนไม่มั่นใจในบางเรื่องที่น่ามาสอดแทรก

2.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านเวลาในการจัด กิจกรรม ส่วนเทคนิคและวิธีการสอนที่เป็นปัญหา ได้แก่ บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เกม นิทาน เนื่องจากใช้เวลาในการจัดกิจกรรมนาน

2.4 ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ครูผู้สอนทั้งหมดมีปัญหาสื่อไม่เพียงพอ ไม่ หลากหลาย และไม่สามารถใช้สื่อเหล่านั้นได้ ส่วนแหล่งการเรียนรู้ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีปัญหาข้อจำกัด ด้านเวลา งบประมาณ และขั้นตอนการขออนุญาตพา ผู้เรียนออกนอกสถานศึกษา

2.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูผู้สอนประสบปัญหามากที่สุดเมื่อ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ รองลงมาการประเมินแฟ้มสะสมงาน บริบทที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ผู้ปกครองประเมิน รองลงมาเพื่อนประเมินเพื่อน ส่วนปัญหาที่ไม่สามารถนำข้อมูลจากการวัดมาพัฒนาการ จัดการเรียนรู้คือข้อจำกัดในด้านเวลา รองลงมาคือภาระกิจงานมาก

ประพัฒน์ รักพรหม (2546 : 113) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่า 1. ข้าราชการครู มีความเห็นว่า สภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด ศรีสะเกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก 2. ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 25 44 ของโรงเรียน เครือข่ายการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4. ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Mutschles (1985 : 705-A) ได้วิเคราะห์องค์การเกี่ยวกับประสิทธิภาพการพัฒนาโรงเรียน คาทอลิก เพื่อให้เห็นข้อแตกต่างเกี่ยวกับการเรียนรู้และการจัดบรรยากาศทางวิชาการในรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดีที่สุดคือ การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมขององค์กร และการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงยืดหยุ่นได้โดยให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมาย และได้รับการสนับสนุนของครู ตลอดจนการให้ความร่วมมือของชุมชน นอกจากนี้การวิจัยยังพบว่า ระบบการบริหารงานขององค์กรที่ดีที่สุด คือ องค์กรต้องมีการประสานงาน มีการประชุมปรึกษาหารือ และบุคคลในองค์กรต้องให้ความร่วมมือร่วมใจสู่เป้าหมายความสำเร็จ ดังนั้นการบริหารงานภายใน โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างผู้บริหารและองค์ความรู้ ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน

Biglos (1997 : 1509) ได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ พฤติกรรมของผู้บริหารในการนำหลักสูตรเข้า ไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนในท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 67 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารได้อ้างถึงหลักสูตรที่ตรวจสอบนำมาใช้บ่อยที่สุดและนำมาใช้เป็นนโยบาย วิธีการทำงานและการฝึกทดลองใช้ และเชื่อว่าไม่ใช่เหตุผลที่เพียงพอผู้บริหารได้ร่วมมือกับผู้ ตรวจสอบ เพื่อช่วยเสริมจุดยืนในการเปลี่ยน และพัฒนาระบบในโรงเรียนให้แข็งแกร่ง การให้ข้อมูลที่ปรึกษา ภายนอกที่จะช่วยรวบรวมข้อมูล และสนับสนุนให้การปรับปรุงระบบโรงเรียนของผู้บริหารเป็นจริงได้ ผู้บริหารเชื่อว่าพวกเขามีแรงจูงใจที่จะช่วยเพิ่มระดับการดำเนินงาน และการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายได้ โดยใช้จุดเด่นและบทบาทของผู้ตรวจสอบและการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ด้วยเช่นกัน

Brook (1986 : 2377-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพและการรับรู้ของครูในบทบาทผู้นำของโรงเรียน และบรรยากาศของโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่าคุณภาพของครูไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนักเรียนเกรด 6 ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้าน การเรียนรู้ การอ่าน ด้านภาษา และคณิตศาสตร์ ส่วนผลกระทบระหว่างคุณภาพของครูกับบรรยากาศภายในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนให้นักเรียนเกรด 6 มีการเรียนรู้ในอนาคตนทุกด้าน

Fetcher (1991 : 1265-A) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐเวอจิเนีย ผลการวิจัยพบว่า ส่วนมากได้ใช้เวลาในการบริหารจัดการ การวางแผนและควบคุมการประชุมเตรียมการ และติดตามเกี่ยวกับงบประมาณ ตรีเตรียมเกี่ยวกับการซ่อมแซมเครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ การเรียนการสอน ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนในด้านเทคโนโลยี และจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาต้องกระตุ้นครูให้มีความกระตือรือร้น และมีความสนใจใฝ่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

Yonghwan (1996 : 2125-A) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นอิสระจาก ส่วนกลาง โดยให้อำนาจหน้าที่แก่คณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่นและโรงเรียนของสหรัฐอเมริกาและ อังกฤษ พบว่า หลักสูตรแห่งชาติที่กำหนดมาจากส่วนกลางนั้นมีข้อจำกัดต่อความสำเร็จการสอนไม่ สามารถ นำมาใช้จริงในการที่จะสนับสนุน ให้โรงเรียนให้อิสระต่อนักเรียนในการเรียนรู้แนวคิดใหม่ๆ ของ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ต้องมาจากพื้นฐานเดิมของท้องถิ่นและปรัชญาท้องถิ่นโดยบทบาท ของ ครูในชั้นเรียนควรที่จะกำหนด ให้มีความแตกต่างจากการใช้หลักสูตรแห่งชาติเดิม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 1,923 คน จาก 181 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 675 คน จาก 104 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 1,089 คน จาก 74 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 159 คน จาก 3 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. 2555 : 65)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) จำนวน 321 คน จากนั้นเทียบบัญชีไตรยางศ์เพื่อหาจำนวนผู้บริหารและครูผู้สอน ตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดแต่ละสถานศึกษาแล้วจึงใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling ด้วยวิธีการจับสลาก) เพื่อให้ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนที่กำหนดขนาด โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 5

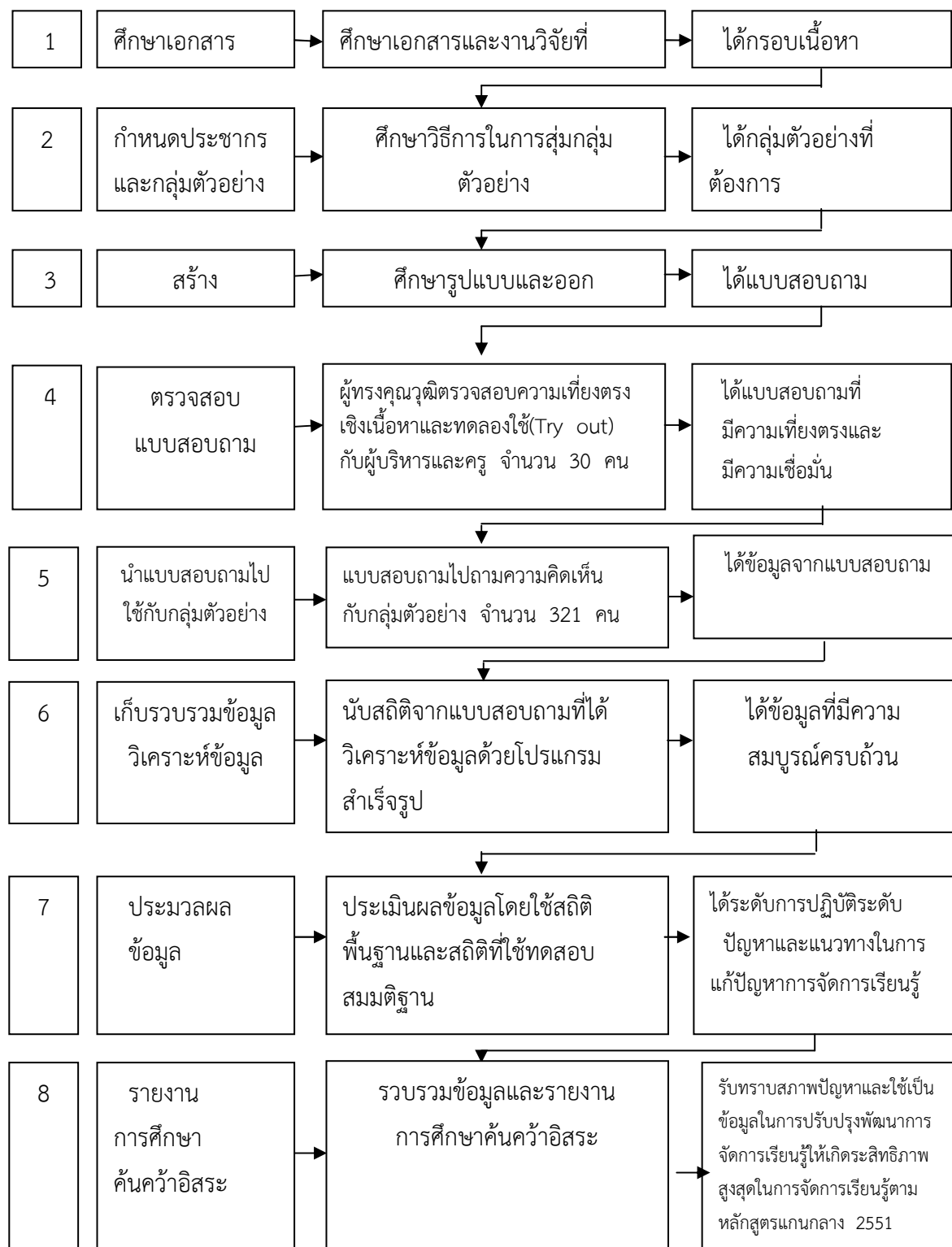

ตาราง 5 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	สถานศึกษา		ผู้ให้ข้อมูล			
	จำนวน	ตัวอย่าง	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
			ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
ขนาดเล็ก	104	35	104	571	17	95
ขนาดกลาง	74	25	85	1,004	14	167
ขนาดใหญ่	3	1	10	149	3	25
รวม	181	61	199	1,724	34	287

ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การค้นคว้าครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรการจัดการเรียน การสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เป็นแบบทดสอบแบบ ปลายเปิด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้ามีวิธีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิด (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2553 : 69 - 73)

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ ขอบข่าย และเนื้อหาของ การศึกษาค้นคว้า

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ เฉพาะ (IOC : Index of item-objective congruence)

5.1 นายกิจธิชัย สารรัตน์ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนภูพานวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ วุฒิ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

5.2 นางสาวสุสุข ไพลอ ตำแหน่งครูโรงเรียนหนองแวงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัด กาฬสินธุ์ วุฒิ กศ.ม. (วิจัยการศึกษา)

5.3 นางสาวภัทรวดี พัฒนโพธิ์ ตำแหน่งครูโรงเรียนเทศบาล ๓ วัดเหนือ อำเภอ เมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ วุฒิ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาเสนอแนะอีกครั้ง

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยทดลองใช้กับครูผู้สอนโรงเรียนบ้านสี่แยกสมเด็จ อำเภอสเม็ญ จังหวัดกาฬสินธุ์

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสม มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้เท่ากับ 0.74

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2. ผู้ศึกษาค้นคว่านำหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติตามลักษณะที่ต้องการศึกษา ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มาหาค่าความถี่ และหาร้อยละ

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาตรวจสอบโดยกำหนดเกณฑ์คะแนนคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก

3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด

จากนั้น กำหนดเกณฑ์การแปลค่าคะแนน ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. นำค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้ไปคำนวณค่าสถิติ และใช้ทดสอบสมมติฐานต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2543)
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2543)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกัน โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (Two - Way Analysis of Variance) ถ้าพบ ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ใช้การทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe,s Post Hoc Comparison)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยสถานภาพและจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและจำนวนครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาผู้เรียนและด้านการพัฒนาบุคลากร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติ และระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
P	แทน ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
T	แทน ค่าสถิติที่ใช้ใน t-test
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
Df	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาและผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

2.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

ลักษณะข้อมูล

ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และแสดงค่าเป็นร้อยละ จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ตาราง 6 แสดงจำนวน ร้อยละ ของข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม สถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เล็ก	ผู้บริหารสถานศึกษา	19	5.92
	ครูผู้สอน	100	31.15
กลาง	ผู้บริหารสถานศึกษา	16	4.98
	ครูผู้สอน	155	48.29
ใหญ่	ผู้บริหารสถานศึกษา	4	1.25
	ครูผู้สอน	27	8.41
รวม		321	100

จากตาราง 6 พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 321 คน โดยส่วนใหญ่มาจากโรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 171 คน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.98 และครูผู้สอนจำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 48.29 รองลงมาเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 119 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.92 และครูผู้สอนจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 31.15 และโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 31 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.25 และครูผู้สอนจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 8.41

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำแนกตาม สถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสถานภาพ ดังตาราง 7 - 10

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามสถานภาพ

ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการประชุม วางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา	4.29	0.58	มาก	3.57	0.92	มาก	2.03	0.76	น้อย	2.46	0.74	น้อย
2. วิเคราะห์ระดับปฏิบัติและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา	4.38	0.49	มาก	3.56	0.93	มาก	1.94	0.74	น้อย	2.26	0.73	น้อย
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.62	0.49	มาก	3.74	0.57	มาก	2.38	0.78	น้อย	2.37	0.83	น้อย
4. มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.88	0.64	มาก	3.50	0.76	ปานกลาง	2.25	0.71	น้อย	2.24	0.89	น้อย
5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.79	0.69	มาก	3.23	0.68	ปานกลาง	2.35	0.77	น้อย	2.47	0.87	น้อย
6. ผลงานมีปรากฏให้เห็นประจักษ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.67	0.64	มาก	3.38	0.74	ปานกลาง	2.26	0.71	น้อย	2.35	0.81	น้อย

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
7. มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.35	0.49	มาก	3.94	0.90	มาก	1.32	0.47	น้อยที่สุด	1.55	0.82	น้อย
8. มีการเผยแพร่สื่อแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน	4.47	0.51	มาก	4.04	0.83	มาก	1.35	0.49	น้อยที่สุด	1.48	0.74	น้อยที่สุด
9. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.56	0.50	มาก	3.25	0.64	ปานกลาง	2.11	0.69	น้อย	2.56	0.81	ปานกลาง
10. มีการวัดประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม	4.47	0.51	มาก	4.04	0.83	มาก	1.35	0.49	น้อยที่สุด	1.48	0.74	น้อยที่สุด
รวม	4.00	0.55	มาก	3.57	0.77	มาก	2.00	0.68	น้อย	2.19	0.80	น้อย

จากตาราง 7 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปฏิบัติ 3 อันดับแรก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. มีการเผยแพร่สื่อแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน 2. วิเคราะห์ระดับปฏิบัติและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาและ 3. มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปฏิบัติ 3 อันดับแรก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. มีการเผยแพร่สื่อแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน 2. มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปฏิบัติ 3 อันดับแรก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ 3. ผลงานมีปรากฏให้เห็นประจักษ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา สำหรับครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหา 3 อันดับแรก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน 2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ 3. มีการประชุม วางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ประชุม วางแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2.50	0.66	น้อย	2.78	0.81	ปานกลาง	3.26	0.57	ปานกลาง	2.60	0.77	ปานกลาง
2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา	3.74	0.62	มาก	3.43	0.65	ปานกลาง	2.03	0.72	ปานกลาง	2.49	0.76	น้อย
3. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.97	0.63	ปานกลาง	3.11	0.67	ปานกลาง	2.97	0.58	ปานกลาง	3.12	0.73	ปานกลาง
4. มีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.52	0.51	มาก	3.31	0.70	ปานกลาง	2.35	0.85	ปานกลาง	2.76	0.99	ปานกลาง
5. มีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.44	0.50	ปานกลาง	3.77	2.03	มาก	2.71	0.52	ปานกลาง	2.51	0.82	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วางแผนอนาคตของตนเองที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.61	0.49	มาก	3.39	0.68	ปานกลาง	2.18	0.67	น้อย	2.30	0.70	น้อย
7. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด/ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.24	0.43	ปานกลาง	3.71	0.72	มาก	2.47	0.61	น้อย	2.05	0.64	น้อย
8. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้หลากหลายภูมิสังคมอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.75	0.57	มาก	3.60	0.69	มาก	1.68	0.53	น้อย	2.36	1.15	น้อย
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุม/ชมรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.82	0.63	มาก	3.43	0.67	ปานกลาง	1.79	0.84	น้อย	2.49	0.81	น้อย
10. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.24	0.43	ปานกลาง	3.96	0.78	มาก	1.65	0.54	น้อย	1.67	0.81	น้อย
รวม	3.06	0.51	ปานกลาง	3.46	0.73	ปานกลาง	2.53	0.46	ปานกลาง	2.30	0.76	น้อย

จากตาราง 8 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปฏิบัติ 3 อันดับแรก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุม/ชมรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้หลากหลายตามภูมิสังคมอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา สำหรับครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติ 3 อันดับแรก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 2. มีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหา 3 อันดับแรก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. การเก็บบำรุงรักษาสื่อ และมีการซ่อมแซมเพื่อให้พร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ 2. การออกแบบและผลิตสื่อ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับครูผู้สอน ระดับปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหา 3 อันดับแรก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ

1. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ประชุม วางแผนดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลากร จำแนกตามสถานภาพ

ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.88	0.59	มาก	3.84	0.87	มาก	2.50	0.93	น้อย	1.94	0.87	น้อย
2. มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.17	0.39	ปานกลาง	3.89	0.86	มาก	2.76	0.65	ปานกลาง	1.96	0.75	น้อย
3. มีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.00	0.43	ปานกลาง	3.77	0.84	มาก	2.85	0.61	ปานกลาง	2.05	0.90	น้อย
4. มีความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.41	0.50	น้อย	3.20	0.63	ปานกลาง	3.21	0.54	ปานกลาง	2.55	0.84	ปานกลาง
5. จัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ แบบความสัมพันธ์แบบผูกพัน	2.65	0.65	ปานกลาง	3.65	0.83	มาก	3.26	0.75	ปานกลาง	1.94	0.86	น้อย

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การจัดการเรียนรู้	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.24	0.55	ปานกลาง	4.21	0.76	มาก	2.59	0.86	ปานกลาง	1.83	0.79	น้อย
7. มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะๆ	4.68	0.47	มากที่สุด	3.85	0.64	มาก	1.76	0.78	น้อย	1.89	0.73	น้อย
8. บุคลากรมีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.82	0.63	มาก	3.63	0.72	มาก	1.91	0.71	น้อย	2.23	0.74	น้อย
9. บุคลากรมีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย/วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม	4.12	0.48	มาก	4.09	0.78	มาก	1.53	0.56	น้อย	1.70	0.82	น้อย
10. บุคลากรมีส่งเสริมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.65	0.49	ปานกลาง	3.49	0.78	ปานกลาง	3.68	0.59	มาก	2.62	0.78	ปานกลาง
รวม	3.36	0.51	ปานกลาง	3.76	0.77	มาก	2.60	0.69	ปานกลาง	2.07	0.80	น้อย

จากตาราง 9 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับปฏิบัติ 3 อันดับแรก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะๆ 2. บุคลากรมีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย/วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม และ 3. มีโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูผู้สอนระดับการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติ 3 อันดับแรก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ 2. บุคลากรมีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย/วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม และ 3. มีการจัดประชุม อบรม สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหา 3 อันดับแรก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. บุคลากรมีส่งเสริมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2. จัดกิจกรรมโครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ แบบความสัมพันธ์ แบบถูกผิด และ 3. มีความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับครูผู้สอน ระดับปัญหาในโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหา 3 อันดับแรก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. บุคลากรมีส่งเสริมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2. มีความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3. บุคลากรมีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทยวัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ

ความคิดเห็น	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน			ผู้บริหารสถานศึกษา			ครูผู้สอน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	4.00	0.55	มาก	3.57	0.77	มาก	2.00	0.68	น้อย	2.19	0.80	น้อย
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.06	0.51	ปานกลาง	3.46	0.73	ปานกลาง	2.53	0.46	ปานกลาง	2.30	0.76	น้อย
ด้านการพัฒนาบุคลากร	3.36	0.51	ปานกลาง	3.76	0.77	มาก	2.60	0.69	ปานกลาง	2.07	0.80	น้อย
รวม	3.47	0.52	ปานกลาง	3.59	0.75	มาก	2.37	0.61	น้อย	2.18	0.78	น้อย

จากตาราง 10 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นระดับปฏิบัติ เรียงจากมากไปน้อย คือ 1. ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน 2. ด้านการพัฒนาบุคลากร และ 3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามลำดับ สำหรับครูผู้สอน ระดับการปฏิบัติในโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. ด้านการพัฒนาบุคลากร 2. ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และ 3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับปัญหาเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. ด้านการพัฒนาบุคลากร 2. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 3. ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน สำหรับครูผู้สอน ระดับปัญหาในโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับปัญหาเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และ 3. ด้านการพัฒนาบุคลากร

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขนาดของสถานศึกษา ดังตาราง 8 - 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ									ระดับปัญหา								
	สถานศึกษาขนาดเล็ก			สถานศึกษาขนาดกลาง			สถานศึกษาขนาดใหญ่			สถานศึกษาขนาดเล็ก			สถานศึกษาขนาดกลาง			สถานศึกษาขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีการประชุมวางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา	4.40	0.61	มาก	3.37	0.71	ปานกลาง	2.46	0.69	น้อย	2.44	0.74	น้อย	2.37	0.75	น้อย	2.57	0.79	ปานกลาง
2. วิเคราะห์ระดับปฏิบัติและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา	4.31	0.72	มาก	3.38	0.75	ปานกลาง	2.75	1.00	ปานกลาง	2.21	0.60	น้อย	2.23	0.80	น้อย	2.18	0.86	น้อย

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านหลักสูตรการ จัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ									ระดับปัญหา								
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก			สถานศึกษา ขนาดกลาง			สถานศึกษา ขนาดใหญ่			สถานศึกษา ขนาดเล็ก			สถานศึกษา ขนาดกลาง			สถานศึกษา ขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. มีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการ กิจกรรมการเกษตร ตามแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.79	0.58	มาก	3.70	0.57	มาก	3.68	0.48	มาก	2.63	0.71	ปาน กลาง	2.23	0.86	น้อย	2.14	0.80	น้อย
4. มีการจัดทําแผน การจัดการเรียนรู้ที่ บูรณาการในการจัด กิจกรรมการเรียนการ สอนทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้	3.48	0.68	ปาน กลาง	3.61	0.83	มาก	3.46	0.58	ปาน กลาง	2.30	0.82	น้อย	2.20	0.92	น้อย	2.25	0.75	น้อย

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านหลักสูตรการ จัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ									ระดับปัญหา								
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก			สถานศึกษา ขนาดกลาง			สถานศึกษา ขนาดใหญ่			สถานศึกษา ขนาดเล็ก			สถานศึกษา ขนาดกลาง			สถานศึกษา ขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5. มีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตาม หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.41	0.53	ปาน กลาง	3.21	0.83	ปาน กลาง	3.39	0.50	ปาน กลาง	2.64	0.70	ปาน กลาง	2.45	0.91	น้อย	1.82	0.77	น้อย
6. ผลงานมีปรากฏให้ เห็นประจักษ์ในการ จัดกิจกรรมการเรียน การสอนใน สถานศึกษา	3.69	0.54	มาก	3.21	0.79	ปาน กลาง	3.64	0.62	มาก	2.21	0.74	น้อย	2.46	0.82	น้อย	2.11	0.74	น้อย
7. มีสื่อและแหล่ง เรียนรู้ที่เกี่ยวกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.90	0.64	มาก	4.01	1.01	มาก	4.25	0.70	มาก	1.52	0.60	น้อย	1.51	0.87	น้อย	1.61	0.96	น้อย

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านหลักสูตรการ จัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ									ระดับปัญหา								
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก			สถานศึกษา ขนาดกลาง			สถานศึกษา ขนาดใหญ่			สถานศึกษา ขนาดเล็ก			สถานศึกษา ขนาดกลาง			สถานศึกษา ขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8. มีการเผยแพร่สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่ เกี่ยวกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่ ชุมชน	3.81	0.67	มาก	4.21	0.89	มาก	4.46	0.51	มาก	1.44	0.70	น้อย ที่สุด	1.50	0.73	น้อย ที่สุด	1.36	0.68	น้อย ที่สุด
9. ผู้เรียนนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	3.27	0.50	ปาน กลาง	3.25	0.70	ปาน กลาง	2.11	0.74	มาก	2.47	0.90	น้อย	2.62	0.73	ปาน กลาง	2.00	0.67	น้อย
10. มีการวัด ประเมินผลที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม	3.81	0.67	มาก	4.21	0.89	มาก	4.46	0.51	มาก	1.44	0.70	น้อย ที่สุด	1.50	0.73	น้อย ที่สุด	1.36	0.68	น้อย ที่สุด
รวม	3.78	0.60	มาก	3.55	0.78	มาก	1.61	0.96	มาก	2.20	0.72	น้อย	2.17	0.82	น้อย	2.00	0.78	น้อย

จากตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ของสถานศึกษาทั้ง 3 ขนาดเป็นดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับปฏิบัติ 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. มีการประชุม วางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา 2. วิเคราะห์ระดับปฏิบัติและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา และ 3. มีการเผยแพร่สื่อแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน สำหรับสถานศึกษาขนาดกลางโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็น ต่อระดับปฏิบัติ 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. มีการเผยแพร่สื่อแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน 2. การชี้แจงคำอธิบายรายวิชาและตัวชี้วัดก่อนทำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 3. ผลงานมีปรากฏให้เห็นประจักษ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา และสถานศึกษาขนาดใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับปฏิบัติ 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. มีการเผยแพร่สื่อแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน 2. การชี้แจงคำอธิบายรายวิชาและตัวชี้วัดก่อนทำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 3. ผลงานมีปรากฏให้เห็นประจักษ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ของสถานศึกษาทั้ง 3 ขนาดเป็นดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับปัญหา 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับสถานศึกษาขนาดกลางโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับปัญหา 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน 2. ผลงานมีปรากฏให้เห็นประจักษ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา และ 3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษาขนาดใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับปัญหา 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. มีการประชุม วางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา 2. มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับปฏิบัติ									ระดับปัญหา								
	สถานศึกษาขนาดเล็ก			สถานศึกษาขนาดกลาง			สถานศึกษาขนาดใหญ่			สถานศึกษาขนาดเล็ก			สถานศึกษาขนาดกลาง			สถานศึกษาขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ประชุม วางแผน ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2.97	0.51	ปานกลาง	2.65	0.94	ปานกลาง	2.43	0.50	น้อย	2.58	0.75	ปานกลาง	2.67	0.77	ปานกลาง	2.96	0.96	ปานกลาง
2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา	3.27	0.45	ปานกลาง	3.60	0.75	มาก	3.46	0.58	ปานกลาง	2.77	0.72	ปานกลาง	2.24	0.75	น้อย	2.32	0.67	น้อย
3. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.28	0.47	ปานกลาง	2.89	0.71	ปานกลาง	3.50	0.64	ปานกลาง	3.48	0.66	ปานกลาง	2.90	0.65	ปานกลาง	2.75	0.65	ปานกลาง

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	ระดับปฏิบัติ									ระดับปัญหา								
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก			สถานศึกษา ขนาดกลาง			สถานศึกษา ขนาดใหญ่			สถานศึกษา ขนาดเล็ก			สถานศึกษา ขนาดกลาง			สถานศึกษา ขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. จัดกิจกรรมแนะ แนวการศึกษาตามหลัก หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.18	0.45	ปาน กลาง	3.31	0.73	ปาน กลาง	4.07	0.66	มาก	3.29	0.93	ปาน กลาง	2.48	0.83	น้อย	3.29	0.92	ปาน กลาง
5. มีกิจกรรมส่งเสริม การปรับปรุงหรือพัฒนา การศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.34	0.75	มาก	3.37	2.44	ปาน กลาง	3.50	0.51	ปาน กลาง	3.02	0.60	ปาน กลาง	2.20	0.77	น้อย	2.64	0.68	ปาน กลาง
6. มีกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้วางแผนอนาคตของ ตนเองที่สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.24	0.43	ปาน กลาง	3.46	0.76	ปาน กลาง	3.89	0.57	มาก	2.50	0.63	น้อย	2.15	0.70	น้อย	2.25	0.70	น้อย

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับปฏิบัติ									ระดับปัญหา								
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก			สถานศึกษา ขนาดกลาง			สถานศึกษา ขนาดใหญ่			สถานศึกษา ขนาดเล็ก			สถานศึกษา ขนาดกลาง			สถานศึกษา ขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
7. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด/ผู้บำเพ็ญประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.81	0.52	มาก	3.62	0.82	มาก	3.29	0.46	ปานกลาง	2.00	0.63	น้อย	2.11	0.66	น้อย	2.39	0.63	น้อย
8. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้หลากหลายตามภูมิสังคมอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.24	0.47	ปานกลาง	3.75	0.66	มาก	4.32	0.66	มาก	3.17	1.04	มาก	1.74	0.84	น้อย	2.04	0.69	น้อย
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุม/ชมรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.68	0.59	มาก	3.30	0.70	ปานกลาง	3.71	0.46	มาก	2.33	0.92	น้อย	2.51	0.80	ปานกลาง	2.18	0.67	น้อย
10. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.67	0.55	มาก	4.10	0.88	มาก	3.46	0.51	ปานกลาง	1.54	0.65	น้อย	1.68	0.85	น้อย	2.04	0.79	น้อย
รวม	2.73	0.55	ปานกลาง	3.45	0.79	ปานกลาง	3.45	0.56	ปานกลาง	2.41	0.75	น้อย	2.28	0.77	น้อย	2.28	0.72	น้อย

จากตาราง 12 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษาทั้ง 3 ขนาดเป็นดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติ 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. มีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด/ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุม/ชมรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาขนาดกลางโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติ คือ 1. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. สถานศึกษาขนาดใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้หลากหลายตามภูมิสังคมอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วางแผนอนาคตของตนเองที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ทั้ง 3 ขนาดเป็นดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับปัญหา เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้หลากหลายตามภูมิสังคมอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับปัญหา 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. การออกแบบและผลิตสื่อการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 3. การออกแบบและผลิตสื่อการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสถานศึกษาขนาดใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหา เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. ประชุมวางแผนดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลากร

ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระดับปฏิบัติ									ระดับปัญหา								
	สถานศึกษาขนาดเล็ก			สถานศึกษาขนาดกลาง			สถานศึกษาขนาดใหญ่			สถานศึกษาขนาดเล็ก			สถานศึกษาขนาดกลาง			สถานศึกษาขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.33	0.72	มาก	3.43	0.73	ปานกลาง	4.36	0.56	มาก	1.65	0.81	น้อย	2.27	0.87	น้อย	1.79	0.79	น้อย
2. มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.19	0.83	มาก	3.63	0.82	มาก	3.43	0.57	ปานกลาง	1.73	0.78	น้อย	2.24	0.68	น้อย	2.21	0.96	น้อย

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านการพัฒนา บุคลากร	ระดับปฏิบัติ									ระดับปัญหา								
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก			สถานศึกษา ขนาดกลาง			สถานศึกษา ขนาดใหญ่			สถานศึกษา ขนาดเล็ก			สถานศึกษา ขนาดกลาง			สถานศึกษา ขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. มีการศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้เพื่อ ส่งเสริมการ ประยุกต์ใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.13	0.85	มาก	3.59	0.62	มาก	2.60	0.73	ปาน กลาง	1.81	0.91	น้อย	2.21	0.81	น้อย	3.04	0.79	ปาน กลาง
4. มีความร่วมมือกับ ชุมชนในการพัฒนา บุคลากรตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.02	0.56	ปาน กลาง	3.18	0.75	ปาน กลาง	3.04	0.51	ปาน กลาง	2.53	0.74	ปาน กลาง	2.68	0.90	ปาน กลาง	2.64	0.83	ปาน กลาง

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระดับปฏิบัติ									ระดับปัญหา								
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก			สถานศึกษา ขนาดกลาง			สถานศึกษา ขนาดใหญ่			สถานศึกษา ขนาดเล็ก			สถานศึกษา ขนาดกลาง			สถานศึกษา ขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5.การวัดผลและประเมินผลด้วย ข้อสอบที่หลากหลาย เช่น แบบ ปรนัย แบบอัตนัย แบบจับคู่ แบบความสัมพันธ์ แบบถูกผิด	3.05	0.60	ปาน กลาง	3.72	0.85	มาก	4.35	0.87	มาก	1.94	0.97	น้อย	2.26	0.93	น้อย	1.75	0.80	น้อย
6. การวัดและประเมินผลโดยวิธี การตรวจสอบส่งงาน ตรวจเพิ่ม สะสมงาน	4.32	0.83	มาก	3.89	0.74	มาก	4.46	0.69	มาก	1.93	0.83	น้อย	1.89	0.86	น้อย	2.07	0.72	น้อย
7. มีการติดตามประเมินผลการ พัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะๆ	4.01	0.69	มาก	3.88	0.65	มาก	4.00	0.77	มาก	1.60	0.75	น้อย	2.01	0.68	น้อย	2.07	0.77	น้อย

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระดับปฏิบัติ									ระดับปัญหา								
	สถานศึกษาขนาดเล็ก			สถานศึกษาขนาดกลาง			สถานศึกษาขนาดใหญ่			สถานศึกษาขนาดเล็ก			สถานศึกษาขนาดกลาง			สถานศึกษาขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8. บุคลากรมีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.84	0.53	มาก	3.48	0.80	ปานกลาง	3.86	0.52	มาก	1.85	0.65	น้อย	2.38	0.72	น้อย	2.50	0.75	น้อย
9. บุคลากรมีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย/วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม	4.55	0.57	มากที่สุด	3.74	0.70	มาก	4.43	0.63	มาก	1.53	0.69	น้อย	1.85	0.86	น้อย	1.29	0.53	น้อย
10. บุคลากรมีส่งเสริมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.44	0.71	ปานกลาง	3.24	0.76	ปานกลาง	4.11	0.92	มาก	2.90	0.67	ปานกลาง	2.71	0.88	ปานกลาง	2.32	0.98	น้อย
รวม	3.88	0.68	มาก	3.57	0.74	มาก	3.86	0.67	มาก	1.94	0.78	น้อย	2.25	0.90	น้อย	2.16	0.79	น้อย

จากตาราง 13 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านการพัฒนาบุคลากร ของสถานศึกษาทั้ง 3 ขนาดเป็นดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็ก ในโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติ 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. บุคลากรมีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย/วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม 2. มีโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ สำหรับสถานศึกษาขนาดกลางโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติ 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. บุคลากรมีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย/วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม 2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และ 3. มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะๆ และสถานศึกษาขนาดใหญ่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติ 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ 2. มีโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3. จัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ แบบความสัมพันธ์แบบถูกผิด

ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนด้านการพัฒนาบุคลากร ของสถานศึกษาทั้ง 3 ขนาดเป็นดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็กโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับปัญหา 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. บุคลากรมีส่งเสริมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2. มีความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3. การวัดผลและประเมินผลด้วยข้อสอบที่หลากหลาย เช่น แบบปรนัย แบบอัตนัย แบบจับคู่ แบบความสัมพันธ์ แบบถูกผิด สำหรับสถานศึกษาขนาดกลางโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับการปัญหา 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. บุคลากรมีส่งเสริมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2. มีความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3. บุคลากรมีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับการปัญหา 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1.มีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. มีความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3. บุคลากรมีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระดับปฏิบัติ									ระดับปัญหา								
	สถานศึกษาขนาดเล็ก			สถานศึกษาขนาดกลาง			สถานศึกษาขนาดใหญ่			สถานศึกษาขนาดเล็ก			สถานศึกษาขนาดกลาง			สถานศึกษาขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	3.78	0.60	มาก	3.55	0.78	มาก	3.52	0.61	มาก	2.20	0.72	น้อย	2.17	0.82	น้อย	2.00	0.78	น้อย
2. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2.73	0.55	ปานกลาง	3.45	0.79	ปานกลาง	3.45	0.56	ปานกลาง	2.41	0.75	น้อย	2.28	0.77	น้อย	2.28	0.72	น้อย
3. ด้านการพัฒนาบุคลากร	3.88	0.68	มาก	3.57	0.74	มาก	3.86	0.67	มาก	1.94	0.78	น้อย	2.25	0.90	น้อย	2.16	0.79	น้อย
รวม	3.46	0.61	ปานกลาง	3.52	0.77	มาก	3.61	0.61	มาก	2.18	0.75	น้อย	2.23	0.83	น้อย	2.14	0.76	น้อย

จากตาราง 14 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน 3 ขนาด คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1. สถานศึกษาขนาดใหญ่ 2. สถานศึกษาขนาดกลาง และ 3. สถานศึกษาขนาดเล็ก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1. สถานศึกษาขนาดเล็ก 2. สถานศึกษาขนาดกลาง และ 3. สถานศึกษาขนาดใหญ่ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน และสถานศึกษาขนาดเล็กมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการพัฒนาบุคลากร เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1. สถานศึกษาขนาดเล็ก 2. สถานศึกษาขนาดใหญ่ และ 3. สถานศึกษาขนาดกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อระดับปัญหา เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1. สถานศึกษาขนาดกลาง 2. สถานศึกษาขนาดเล็ก และ 3. สถานศึกษาขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน คะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1. สถานศึกษาขนาดเล็ก 2. สถานศึกษาขนาดกลาง และ 3. สถานศึกษาขนาดใหญ่ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1. สถานศึกษาขนาดเล็ก 2. สถานศึกษาขนาดกลางและ 3. สถานศึกษาขนาดใหญ่ และด้านการพัฒนาบุคลากร เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1. สถานศึกษาขนาดกลาง 2. ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ และ 3. สถานศึกษาขนาดเล็ก

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

1. จำแนกตามสถานภาพ

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. มีการประชุม วางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา	4.29	0.58	3.57	0.92	6.31*	0.00	2.03	0.76	2.46	0.74	-3.22*	0.00
2. วิเคราะห์ระดับปฏิบัติและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา	4.38	0.49	3.56	0.93	8.03*	0.00	1.94	0.74	2.26	0.73	-2.37*	0.02
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.62	0.49	3.74	0.57	-1.26	0.21	2.38	0.78	2.37	0.83	0.11	0.91
4. มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.88	0.64	3.50	0.76	3.13*	0.01	2.25	0.71	2.24	0.89	0.17	0.86
5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.79	0.69	3.23	0.68	4.57*	0.00	2.35	0.77	2.47	0.87	-0.76	0.45
6. ผลงานมีปรากฏให้เห็นประจักษ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.67	0.64	3.38	0.74	2.27*	0.03	2.26	0.71	2.35	0.81	-0.57	0.57

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
7. มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.35	0.49	3.94	0.90	4.10*	0.00	1.32	0.47	1.55	0.82	-2.38*	0.02
8. มีการเผยแพร่สื่อแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน	4.47	0.51	4.04	0.83	2.90*	0.01	1.35	0.49	1.48	0.74	-1.37	0.18
9. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.56	0.50	3.25	0.64	2.67*	0.01	2.11	0.69	2.56	0.81	-3.45*	0.00
10. มีการวัดประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม	4.35	0.49	3.94	0.90	4.10*	0.00	1.32	0.47	1.55	0.82	-2.38*	0.02
รวม	4.00	0.55	3.57	0.77	10.47*	0.00	2.00	0.68	2.19	0.80	-4.44*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกประเด็น ยกเว้น ประเด็นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ตามประเด็นดังต่อไปนี้ ได้แก่

1. มีการประชุม วางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา
2. วิเคราะห์ระดับปฏิบัติและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา
3. มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- และ 4. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประเด็นอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านการพัฒนาผู้เรียน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ประชุม วางแผนดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2.50	0.66	2.78	0.81	-1.94	0.06	3.26	0.57	2.60	0.77	6.17*	0.00
2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของบุคลากร ในสถานศึกษา	3.74	0.62	3.43	0.65	2.57*	0.01	2.03	0.72	2.49	0.76	-3.50*	0.01
3. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.97	0.63	3.11	0.67	-1.15	0.25	2.97	0.58	3.12	0.73	-1.38	0.17
4. มีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.52	0.51	3.31	0.70	1.78	0.78	2.35	0.85	2.76	0.99	-2.30*	0.02
5. มีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.44	0.50	3.77	2.03	-0.95	0.34	2.71	0.52	2.51	0.82	1.94	0.06
6. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วางแผนอนาคตของตนเองที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.61	0.49	3.39	0.68	1.86	0.06	2.18	0.67	2.30	0.70	-0.99	0.32
7. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด/ผู้บำเพ็ญ ประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.24	0.43	3.71	0.72	-5.46*	0.00	2.47	0.61	2.05	0.64	3.63*	0.00

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาผู้เรียน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
8. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้หลากหลายตามภูมิสังคมอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.75	0.57	3.60	0.69	1.24	0.22	1.68	0.53	2.36	1.15	-5.94*	0.00
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุม/ชมรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.82	0.63	3.43	0.67	3.27*	0.00	1.79	0.84	2.49	0.81	-4.73*	0.00
10. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.24	0.43	3.96	0.78	-8.40*	0.00	1.65	0.54	1.67	0.81	-1.97	0.84
รวม	3.06	0.51	3.46	0.73	-17.79*	0.00	2.53	0.46	2.30	0.76	6.81*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกประเด็น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นประเด็นดังต่อไปนี้ ได้แก่

1. ประชุม วางแผนดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
2. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. มีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. มีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วางแผนอนาคตของตนเองที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
6. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้หลากหลายตามภูมิสังคมอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกประเด็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นประเด็นดังต่อไปนี้ ได้แก่

1. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วางแผนอนาคตของตนเองที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
5. เลือกใช้สื่อที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
6. การจัดทำรายการสื่อและวิธีใช้สื่อแต่ละชนิด
7. การใช้สื่อเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละวัย

มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลากร

ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. มีโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.88	0.59	3.84	0.87	0.39	0.70	2.50	0.93	1.94	0.87	3.55*	0.00
2. มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.17	0.39	3.89	0.86	-8.47*	0.00	2.76	0.65	1.96	0.75	5.93*	0.00
3. มีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.00	0.43	3.77	0.84	-8.67*	0.00	2.85	0.61	2.05	0.90	6.76*	0.00
4. มีความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.41	0.50	3.20	0.63	-6.97*	0.00	3.21	0.54	2.55	0.84	6.22*	0.00
5. จัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ แบบความสัมพันธ์ แบบถูกผิด	2.65	0.65	3.65	0.83	-6.75*	0.00	3.26	0.75	1.94	0.86	8.62*	0.00

ตาราง 17 (ต่อ)

ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การจัดการเรียนรู้	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	n = 34		n = 266		t	p	n = 34		n = 266		t	p
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน				ผู้บริหาร		ครูผู้สอน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.				
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษา อย่างสม่ำเสมอ	3.24	0.55	4.21	0.76	-9.18*	0.00	2.59	0.86	1.83	0.79	5,16*	0.00
7. มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะๆ	4.68	0.47	3.85	0.64	7.30*	0.00	1.76	0.78	1.89	0.73	-0.91	0.37
8. บุคลากรมีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.82	0.63	3.63	0.72	1.52	0.13	1.91	0.71	2.23	0.74	-2.39*	0.02
9. บุคลากรมีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย/วัฒนธรรม ประเพณีไทยอันดีงาม	4.12	0.48	4.09	0.78	0.25	0.80	1.53	0.56	1.70	0.82	-1.58	0.12
10. บุคลากรมีส่งเสริมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.65	0.49	3.49	0.78	-8.79*	0.00	3.68	0.59	2.62	0.78	9.45*	0.00
รวม	3.36	0.51	3.76	0.77	-10.37*	0.00	2.60	0.69	2.07	0.80	11.53*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกประเด็น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นประเด็นดังต่อไปนี้ ได้แก่ 1. บุคลากรมีจิตสำนึกด้านจิตอาสา จิตสาธารณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. บุคลากรมีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกประเด็น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นประเด็นดังต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลากรมีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ความคิดเห็น	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	4.00	0.55	3.57	0.77	10.47*	0.00	2.00	0.68	2.19	0.80	-4.44*	0.00
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.06	0.51	3.46	0.73	-17.79*	0.00	2.53	0.46	2.30	0.76	6.81*	0.00
ด้านการพัฒนาบุคลากร	3.36	0.51	3.76	0.77	-10.37*	0.00	2.60	0.69	2.07	0.80	11.53*	0.00
รวม	3.47	0.52	3.59	0.75	-12.45*	0.00	2.37	0.61	2.18	0.78	8.55*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและ ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและ ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2. จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษาขนาดเล็ก		สถานศึกษาขนาดกลาง		t	p	สถานศึกษาขนาดเล็ก		สถานศึกษาขนาดกลาง		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. มีการประชุม วางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา	4.40	0.61	3.37	0.71	12.50*	0.00	2.44	0.74	2.57	0.79	0.85	0.40
2. วิเคราะห์ระดับปฏิบัติและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา	4.31	0.72	3.38	0.75	10.22*	0.00	2.21	0.60	2.18	0.86	-0.29	0.77
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.79	0.58	3.70	0.57	1.21	0.23	2.63	0.71	2.14	0.80	4.00*	0.00
4. มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.48	0.68	3.61	0.83	-11.35	0.18	2.30	0.82	2.20	0.92	0.81	0.42
5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.41	0.53	3.21	0.83	2.23*	0.03	2.64	0.70	2.45	0.91	1.91	0.06

ตาราง 19 (ต่อ)

ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		t	p	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
6. ผลงานมีปรากฏให้เห็นประจักษ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.69	0.54	3.21	0.79	6.03*	0.00	2.21	0.74	2.46	0.82	-2.62*	0.01
7. มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.90	0.64	4.01	1.01	-1.08	0.28	1.52	0.60	1.51	0.87	0.07	0.94
8. มีการเผยแพร่สื่อแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน	3.81	0.67	4.21	0.89	-4.13*	0.00	1.44	0.70	1.50	0.73	-0.62	0.53
9. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตรประจำวัน	3.27	0.50	3.25	0.70	0.25	0.80	2.47	0.90	2.62	0.73	-1.44	0.15
10. มีการวัดประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม	3.81	0.67	4.21	0.89	-4.13*	0.00	1.44	0.70	1.50	0.73	-0.62	0.53
รวม	3.78	0.60	3.55	0.78	6.37*	0.00	2.20	0.72	2.17	0.82	0.72	0.47

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารและครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับประเด็นดังต่อไปนี้ ได้แก่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประเด็นดังต่อไปนี้ได้แก่ 1. มีการประชุม วางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา 2. วิเคราะห์ระดับปฏิบัติและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา 3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4. ผลงานมีปรากฏให้เห็นประจักษ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5. มีการเผยแพร่สื่อแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประเด็นอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก กับขนาดกลาง ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผลงานมีปรากฏให้เห็นประจักษ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประเด็นอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		t	p	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ประชุม วางแผนดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2.97	0.51	2.65	0.94	3.59*	0.00	2.58	0.75	2.67	0.77	-0.93	0.36
2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา	3.27	0.45	3.60	0.75	-4.54*	0.00	2.77	0.72	2.24	0.75	5.81*	0.00
3. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.28	0.47	2.89	0.71	5.11*	0.00	3.48	0.66	2.90	0.65	7.02*	0.00
4. มีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.18	0.45	3.31	0.73	-1.85	0.06	3.29	0.93	2.48	0.83	7.46*	0.00
5. มีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.34	0.75	3.37	2.44	4.01*	0.00	3.02	0.60	2.20	0.77	9.94*	0.00
6. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วางแผนอนาคตของตนเองที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.24	0.43	3.46	0.76	-2.99*	0.01	2.50	0.63	2.15	0.70	4.17*	0.00

ตาราง 20 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		t	p	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
7. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด/ ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.81	0.52	3.62	0.82	2.34*	0.02	2.00	0.63	2.11	0.66	-1.38	0.17
8. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้ หลากหลายภูมิสังคมอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	3.24	0.47	3.75	0.66	-6.95*	0.00	3.17	1.04	1.74	0.84	11.91*	0.00
9. การอธิบายเพิ่มเติมหรือการสอนซ่อมเสริม นอกเวลาเรียน	3.68	0.59	3.30	0.70	4.60*	0.00	2.33	0.92	2.51	0.80	-1.70	0.09
10. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	3.67	0.55	4.10	0.88	-5.06*	0.00	1.54	0.65	1.68	0.85	-1.60	0.11
รวม	2.73	0.55	3.45	0.79	-3.59*	0.00	2.41	0.75	2.28	0.77	4.02*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกประเด็นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ประเด็นดังต่อไปนี้ ได้แก่ มีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเก็บบำรุงรักษาสื่อ และมีการซ่อมแซมเพื่อให้พร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นดังต่อไปนี้ได้แก่ 1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา 2. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาตรงตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา 4. มีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วางแผนอนาคตของตนเองที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 6. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้หลากหลายตามภูมิสังคมอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 7. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 8. เลือกใช้สื่อที่มีคุณภาพ มีคุณค่าต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 9. เลือกใช้สื่อที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น 10. เลือกใช้สื่อที่ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประเด็นอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลากร

ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		t	p	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. มีโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.33	0.72	3.43	0.73	10.83*	0.00	1.65	0.81	2.27	0.87	-5.92*	0.00
2. มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.19	0.83	3.63	0.82	5.58*	0.00	1.73	0.78	2.24	0.68	-5.50*	0.00
3. มีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.13	0.85	3.59	0.62	5.71*	0.00	1.81	0.91	2.21	0.81	-3.86*	0.00
4. มีความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.02	0.56	3.18	0.75	-1.98*	0.04	2.53	0.74	2.68	0.90	-1.55	0.12

ตาราง 21 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		t	p	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
5. จัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้แบบความสัมพันธ์ แบบลูกผี	3.05	0.60	3.72	0.85	-7.62*	0.00	1.94	0.97	2.26	0.93	-2.74*	0.01
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.32	0.83	3.89	0.74	4.47*	0.00	1.93	0.83	1.89	0.86	0.40	0.69
7. มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะๆ	4.01	0.69	3.88	0.65	1.52	0.13	1.60	0.75	2.01	0.68	-4.66*	0.00
8. บุคลากรมีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.84	0.53	3.48	0.80	4.46*	0.00	1.85	0.65	2.38	0.72	-6.24*	0.00

ตาราง 21 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		t	p	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
9. บุคลากรมีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย/ วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม	4.55	0.57	3.74	0.70	9.96*	0.00	1.53	0.69	1.85	0.86	-3.25*	0.01
10. บุคลากรมีส่งเสริมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.44	0.71	3.24	0.76	2.25*	0.03	2.90	0.67	2.71	0.88	2.03*	0.04
รวม	3.88	0.68	3.57	0.74	6.90*	0.00	1.94	0.78	2.25	0.90	-5.87*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ ยกเว้น ประเด็นเรื่องมีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะๆ มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ ยกเว้น ประเด็นเรื่องมีความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ความคิดเห็น	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		t	p	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	3.78	0.60	3.55	0.78	6.37*	0.00	2.20	0.72	2.17	0.82	0.72	0.47
ด้านการพัฒนาผู้เรียน	2.73	0.55	3.45	0.79	-3.59*	0.00	2.41	0.75	2.28	0.77	4.02*	0.00
ด้านการพัฒนาบุคลากร	3.88	0.68	3.57	0.74	6.90*	0.00	1.94	0.78	2.25	0.90	-5.87*	0.00
รวม	3.46	0.61	3.52	0.77	2.60*	0.01	2.18	0.75	2.23	0.83	0.08	0.94

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ระดับการปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก และขนาดกลาง โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษาขนาดเล็ก		สถานศึกษาขนาดใหญ่		t	p	สถานศึกษาขนาดเล็ก		สถานศึกษาขนาดใหญ่		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. มีการประชุม วางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา	4.40	0.61	2.46	0.69	14.54*	0.00	2.44	0.74	2.57	0.79	-0.80	0.42
2. วิเคราะห์ระดับปฏิบัติและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา	4.31	0.72	2.75	1.00	7.74*	0.00	2.21	0.60	2.18	0.86	0.20	0.84
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.79	0.58	3.68	0.48	0.91	0.36	2.63	0.71	2.14	0.80	3.16*	0.00
4. มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.48	0.68	3.48	0.68	0.12	0.90	2.30	0.82	2.25	0.75	0.27	0.79
5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.41	0.53	3.41	0.53	0.13	0.89	2.64	0.70	1.82	0.77	5.37*	0.00

ตาราง 23 (ต่อ)

ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
6. ผลงานมีปรากฏให้เห็นประจักษ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.69	0.54	3.64	0.62	0.44	0.66	2.21	0.74	2.11	0.74	0.68	0.50
7. มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.90	0.64	4.25	0.70	-2.54*	0.01	1.52	0.60	1.61	0.96	-0.47	0.64
8. มีการเผยแพร่สื่อแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน	3.81	0.67	4.46	0.51	-4.77*	0.00	1.44	0.70	1.36	0.68	0.59	0.56
9. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตรประจำวัน	3.27	0.50	2.11	0.74	-3.52*	0.01	2.47	0.90	2.00	0.67	3.87*	0.00
10. มีการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม												
รวม	3.78	0.60	1.61	0.96	5.54*	0.00	2.20	0.72	2.00	0.78	3.14*	0.02

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารและครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นต่อไปนี้ได้แก่ 1. มีการประชุม วางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา 2. วิเคราะห์ระดับปฏิบัติและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา 3. มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4. มีการเผยแพร่สื่อแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน และ 5. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประเด็นอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก กับขนาดใหญ่ ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นต่อไปนี้ได้แก่ 1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประเด็นอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ประชุม วางแผนดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2.97	0.51	2.43	0.50	5.05*	0.00	2.58	0.75	2.96	0.96	-2.25*	0.03
2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา	3.27	0.45	3.46	0.58	-1.67	0.10	2.77	0.72	2.32	0.67	2.97*	0.01
3. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.28	0.47	3.50	0.64	-1.65	0.11	3.48	0.66	2.75	0.65	5.23*	0.00
4. มีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.18	0.45	4.07	0.66	-8.44*	0.00	3.29	0.93	3.29	0.92	7.23*	0.00
5. มีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.34	0.75	3.50	0.51	5.61*	0.00	3.02	0.60	2.64	0.68	2.68*	0.01
6. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วางแผนอนาคตของตนเองที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.24	0.43	3.89	0.57	-6.67*	0.00	2.50	0.63	2.25	0.70	1.82	0.07

ตาราง 24 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
7. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด/ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.81	0.52	3.29	0.46	4.82*	0.00	2.00	0.63	2.39	0.63	-2.96*	0.01
8. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้หลากหลายภูมิสังคมอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.24	0.47	4.32	0.66	-8.04*	0.00	3.17	1.04	2.04	0.69	6.87*	0.00
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุม/ชมรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.68	0.59	3.71	0.46	-0.37	0.71	2.33	0.92	2.18	0.67	1.00	0.32
10. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.67	0.55	3.46	0.51	1.77	0.07	1.54	0.65	2.04	0.79	-3.46*	0.00
รวม	2.73	0.55	3.45	0.56	-3.10*	0.01	2.41	0.75	2.28	0.72	6.03*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ด้านการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นต่อไปนี้ได้แก่ 1. ประชุม วางแผน ดำเนินการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับเนื้อหา ตรงตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา 3. มีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วางแผนอนาคตของตนเองที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด/ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 6. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้หลากหลายภูมิสังคมอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 7. เลือกใช้สื่อที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประเด็นอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ด้านการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ประเด็นดัง ต่อไปนี้ ได้แก่ 1. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วางแผนอนาคตของตนเองที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุม/ชมรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 25 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลากร

ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. มีโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.33	0.72	4.36	0.56	-1.62	0.87	1.65	0.81	1.79	0.79	-0.80	0.42
2. มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.19	0.83	3.43	0.57	5.70*	0.00	1.73	0.78	2.21	0.96	-2.78*	0.01
3. มีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.13	0.85	2.60	0.73	8.62*	0.00	1.81	0.91	3.04	0.79	-7.09*	0.00
4. มีความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.02	0.56	3.04	0.51	-0.17	0.88	2.53	0.74	2.64	0.83	-0.71	0.48
5. จัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ แบบความสัมพันธ์แบบถูกผิด	3.05	0.60	4.35	0.87	-7.52*	0.00	1.94	0.97	1.75	0.80	0.93	0.35

ตาราง 25 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.32	0.83	4.46	0.69	-0.82	0.41	1.93	0.83	2.07	0.72	-0.85	0.40
7. มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะๆ	4.01	0.69	4.00	0.77	0.06	0.95	1.60	0.75	2.07	0.77	-2.94*	0.01
8. บุคลากรมีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.84	0.53	3.86	0.52	-0.13	0.90	1.85	0.65	2.50	0.75	-4.54*	0.00
9. บุคลากรมีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย/วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม	4.55	0.57	4.43	0.63	0.95	0.34	1.53	0.69	1.29	0.53	2.00	0.06
10. บุคลากรมีส่งเสริมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.44	0.71	4.11	0.92	-3.56*	0.00	2.90	0.67	2.32	0.98	2.93*	0.01
รวม	3.88	0.68	3.86	0.67	0.36	0.72	1.94	0.78	2.16	0.79	-2.88*	0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ 1. มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. มีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. จัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ แบบ ความสัมพันธ์ แบบถูกผิด 4. บุคลากรมีส่งเสริมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ 1. มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. มีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะๆ 4. บุคลากรมีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 5. บุคลากรมีส่งเสริมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประเด็นอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ระดับความคิดเห็น	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	3.78	0.60	1.61	0.96	5.54*	0.00	2.20	0.72	2.00	0.78	3.14*	0.02
ด้านการพัฒนาผู้เรียน	2.73	0.55	3.45	0.56	-3.10*	0.01	2.41	0.75	2.28	0.72	6.03*	0.00
ด้านการพัฒนาบุคลากร	3.88	0.68	3.86	0.67	0.36	0.72	1.94	0.78	2.16	0.79	-2.88*	0.01
รวม	3.46	0.61	2.97	0.73	0.08	0.93	2.18	0.75	2.14	0.76	3.45*	0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการพัฒนาบุคลากร ไม่แตกต่างกัน

ระดับการปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p	สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. มีการประชุม วางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา	3.37	0.71	2.46	0.69	6.24*	0.00	2.57	0.79	2.57	0.79	-1.33	0.18
2. วิเคราะห์ระดับปฏิบัติและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา	3.38	0.75	2.75	1.00	3.16*	0.01	2.18	0.86	2.18	0.86	0.36	0.72
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.70	0.57	3.68	0.48	0.20	0.84	2.14	0.80	2.14	0.80	0.51	0.61
4. มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.61	0.83	3.48	0.68	0.90	0.37	2.20	0.92	2.25	0.75	-0.23	0.82
5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.21	0.83	3.41	0.53	-1.15	0.25	2.45	0.91	1.82	0.77	3.46*	0.00

ตาราง 27 (ต่อ)

ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p	สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
6. ผลงานมีปรากฏให้เห็นประจักษ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.21	0.79	3.64	0.62	-2.76*	0.01	2.46	0.82	2.11	0.74	2.14*	0.03
7. มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.01	1.01	4.25	0.70	-1.22	0.22	1.51	0.87	1.61	0.96	-0.53	0.60
8. มีการเผยแพร่สื่อแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน	4.21	0.89	4.46	0.51	-2.17*	0.03	1.50	0.73	1.36	0.68	0.97	0.34
9. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.25	0.70	2.11	0.74	-2.84*	0.01	2.62	0.73	2.00	0.67	4.50*	0.00
10. มีการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม	4.01	1.01	4.25	0.70	-1.22	0.22	1.51	0.87	1.61	0.96	-0.53	0.60
รวม	3.55	0.78	1.61	0.96	0.43	0.67	2.17	0.82	2.00	0.78	2.31*	0.02

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ 1. มีการประชุม วางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา 2. วิเคราะห์ระดับปฏิบัติและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา 3. ผลงานมีปรากฏให้เห็นประจักษ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4. มีการเผยแพร่สื่อแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน 5. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดกลาง กับขนาดใหญ่ ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ 1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีระดับความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p	สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ประชุม วางแผนดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2.65	0.94	2.43	0.50	1.86	0.07	2.67	0.77	2.96	0.96	-1.79	0.07
2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา	3.60	0.75	3.46	0.58	0.90	0.37	2.24	0.75	2.32	0.67	-0.55	0.58
3. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.89	0.71	3.50	0.64	-4.26*	0.00	2.90	0.65	2.75	0.65	1.19	0.24
4. มีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.31	0.73	4.07	0.66	-5.15*	0.00	2.48	0.83	3.29	0.92	3.46*	0.01
5. มีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.37	2.44	3.50	0.51	-0.28	0.78	2.20	0.77	2.64	0.68	-2.90*	0.04
6. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วางแผนอนาคตของตนเองที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.46	0.76	3.89	0.57	-3.5*	0.00	2.15	0.70	2.25	0.70	-0.68	0.49

ตาราง 28 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p	สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
7. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด/ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.62	0.82	3.29	0.46	3.06*	0.00	2.11	0.66	2.39	0.63	-2.12*	0.04
8. มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้หลากหลายภูมิสังคมอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.75	0.66	4.32	0.66	-4.04*	0.00	1.74	0.84	2.04	0.69	-1.99	0.06
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุม/ชมรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.30	0.70	3.71	0.46	5.42*	0.00	2.51	0.80	2.18	0.67	2.36*	0.02
10. มีการประเมินผลการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.10	0.88	3.46	0.51	1.60	0.11	1.68	0.85	2.04	0.79	-2.05*	0.04
รวม	3.45	0.79	3.45	0.56	-0.01	0.99	2.28	0.77	2.28	0.72	1.07	0.28

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับปัญหา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลากร

ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p	สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. มีโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.43	0.73	4.36	0.56	-6.44*	0.00	2.27	0.87	1.79	0.79	2.76*	0.01
2. มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.63	0.82	3.43	0.57	1.24	0.21	2.24	0.68	2.21	0.96	0.13	0.90
3. มีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.59	0.62	2.60	0.73	7.54*	0.00	2.21	0.81	3.04	0.79	-5.02*	0.00
4. มีความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.18	0.75	3.04	0.51	1.26	0.22	2.68	0.90	2.64	0.83	0.22	0.83
5. จัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ แบบความสัมพันธ์แบบผูกพัน	3.72	0.85	4.35	0.87	-3.64*	0.00	2.26	0.93	1.75	0.80	2.71*	0.01

ตาราง 29 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p	สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.89	0.74	4.46	0.69	-3.88*	0.00	1.89	0.74	2.07	0.72	-1.08	0.28
7. มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะๆ	3.88	0.65	4.00	0.77	-0.84	0.40	2.01	0.68	2.07	0.77	-0.37	0.70
8. บุคลากรมีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.48	0.80	3.86	0.52	-3.21*	0.00	2.38	0.72	2.50	0.75	-0.82	0.41
9. บุคลากรมีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย/วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม	3.74	0.70	4.43	0.63	-4.86*	0.00	1.85	0.86	1.29	0.53	4.64*	0.00
10. บุคลากรมีส่งเสริมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.24	0.76	4.11	0.92	-4.75*	0.00	2.71	0.88	2.32	0.98	2.11*	0.03
รวม	3.57	0.74	3.86	0.67	-3.74*	0.00	2.25	0.90	2.16	0.79	0.92	0.36

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ ยกเว้นประเด็นดังต่อไปนี้ได้แก่ 1. มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. มีความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะๆ มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 30 ผลการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระดับปฏิบัติ						ระดับปัญหา					
	สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p	สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน	3.55	0.78	1.61	0.96	0.43	0.67	2.17	0.82	2.00	0.78	2.31*	0.02
ด้านการพัฒนาผู้เรียน	3.45	0.79	3.45	0.56	-0.01	0.99	2.28	0.77	2.28	0.72	1.07	0.28
ด้านการพัฒนาบุคลากร	3.57	0.74	3.86	0.67	-3.74*	0.00	2.25	0.90	2.16	0.79	0.92	0.36
รวม	3.52	0.77	2.97	2.19	1.16	0.25	2.23	0.83	2.14	0.76	2.59*	0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 พบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน

ระดับการปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน 2 ขนาด คือ ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพและขนาดโรงเรียนต่างกัน ดังปรากฏในตาราง

ตาราง 31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพและขนาดโรงเรียนต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
สถานภาพ	2	2219.49	1109.75	13.18	0.00*
ขนาดโรงเรียน	2	92.19	46.09	0.55	0.58
สถานภาพ x ขนาดโรงเรียน	2	211.04	105.52	1.25	0.29
ความคลาดเคลื่อน	293	24663.65	84.18		
รวม	300	6037181.00			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 31 พบว่า

1. ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของขนาดโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกัน
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน กับขนาดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ แสดงว่าสถานภาพ และขนาดโรงเรียนไม่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

ตาราง 32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนว
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพขนาด
โรงเรียนต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
สถานภาพ	2	1409.41	704.70	7.12	0.00*
ขนาดโรงเรียน	2	155.97	77.99	0.79	0.45
สถานภาพ x ขนาดโรงเรียน	2	63.33	31.67	0.32	0.73
ความคลาดเคลื่อน	293	28996.64	98.97		
รวม	300	2449636.00			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 32 พบว่า

1. ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
ของขนาดโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกัน
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและ
ครูผู้สอน กับขนาดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่
ไม่มีปฏิสัมพันธ์ แสดงว่าสถานภาพ และขนาด โรงเรียนไม่ส่งผลกระทบต่อระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตาม
แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและระดับปัญหา การจัดการ
เรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

ข้อที่ 1 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

1.1 ปัญหา

1.1.1 ครูและผู้เรียนไม่ค่อยตระหนักถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 59 คน
คิดเป็นร้อยละ 18.38

1.1.2 ขาดสื่อนวัตกรรมที่เป็นของจริง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 15.89

1.1.3 ขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ จำนวน 27 คน
คิดเป็นร้อยละ 8.41

1.1.4 ภาระงานครูมีมากเกินไป โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 26 คน
คิดเป็นร้อยละ 8.10

1.1.5 โรงเรียนขนาดเล็กขาดบุคลากรด้านการจัดทำหลักสูตร จำนวน 43 คน
คิดเป็นร้อยละ 13.40

1.1.6 หลักสูตรยังไม่บูรณาการให้ครบทุกชั้นเรียน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 12.15

1.1.7 ควรจัดทำหลักสูตรให้แล้วโรงเรียนนำไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 14.95

1.1.8 บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 15.89

1.1.9 ขาดการบูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้ครบทุกสาระการเรียนรู้ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 14.33

1.1.10 หลักสูตรมีรูปแบบแต่ขาดการนำไปใช้ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 17.76

1.1.11 ผู้เรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 14.95

1.2 ข้อเสนอแนะ

1.2.1 ควรปลูกฝังแนวคิดในเศรษฐกิจพอเพียงระดับท้องถิ่น ให้การสนับสนุน ยกย่องผู้ที่ประสบความสำเร็จอย่างจริงจัง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 17.45

1.2.2 คัดเลือกบุคลากรที่มีความชำนาญด้านหลักสูตรเพื่อร่วมกันจัดทำหลักสูตรให้ตรงตามความเหมาะสมและภาระงานของครู จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 14.95

1.2.3 ขาดการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 13.71

1.2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดครูให้ครบชั้นเรียน จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 15.26

1.2.5 หลักสูตรควรคำนึงถึงอายุของผู้เรียนด้วย เช่น ผู้เรียนอายุน้อยควรจัดหลักสูตรที่เป็นรูปธรรม จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 12.46

1.2.6 ควรจัดหลักสูตรบูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียงข้ามสาระการเรียนรู้ น่าสนใจ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.90

ข้อ 2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.1 ปัญหา

2.1.1 ควรปลูกฝังหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เรียนในทุกระดับชั้นจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 14.95

2.1.2 ผู้เรียนขาดทักษะ ขาดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 17.45

2.1.3 งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 18.38

2.1.4 ผู้ปกครองขาดความรู้ ความเข้าใจและไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนบุตรหลาน และไม่ให้ความสำคัญที่จะส่งบุตรหลานให้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.90

2.1.5 ผู้เรียนได้รับการพัฒนาไม่ทั่วถึง ไม่ครบทุกคน จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 17.76

2.1.6 ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 19.31

2.2 ข้อเสนอแนะ

2.2.1 สนับสนุนงบประมาณ ด้านสื่อ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอและทั่วถึง
จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 17.13

2.2.2 ส่งเสริมอาชีพให้ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ
13.08

2.2.3 กฎหมายควรเคร่งครัดมากกว่าปัจจุบันนี้ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ
14.33

2.2.4 บุคลากรเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ
14.95

2.2.5 ควรมีการจัดอบรมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เรียน จำนวน 68 คน
คิดเป็นร้อยละ 21.18

ข้อ 3 ด้านการพัฒนาบุคลากร

3.1 ปัญหา

3.1.1 บุคลากรยังไม่ตระหนักถึงวิธีการใช้เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 44 คน
คิดเป็นร้อยละ 13.71

3.1.2 บุคลากรขาดความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและขาดการ
ทำแผนกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 19.31

3.1.3 ขาดครูที่จบสาขาเกษตรโดยตรง จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 20.87

3.1.4 บุคลากร เน้นการสอน ให้ความรู้มากกว่าการปฏิบัติการศึกษาค้นคว้า
ด้วยตนเอง จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 18.07

3.1.5 บุคลากรไม่ได้รับการอบรมการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 15.26

3.1.6 บุคลากรขาดการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 15.89

3.1.7 ค่าครองชีพสูงเกินไป จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 13.71

3.2 ข้อเสนอแนะ

3.2.1 ทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันสร้างความตระหนักอย่างจริงจัง
จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 27.73

3.2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนา เช่น
จัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียง
จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 23.05

3.2.3 ขาดงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากร จำนวน 84 คน
คิดเป็นร้อยละ 26.17

3.2.4 ปรับค่าครองชีพให้เหมาะสม จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าระดับการปฏิบัติและระดับปัญหา การจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1

สรุปผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับครูผู้สอนระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับครูผู้สอนระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก สำหรับครูผู้สอนระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แตกต่างกัน และระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของขนาดโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้สถานภาพ และขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อระดับการปฏิบัติ การจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

5. ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของขนาดโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้สถานภาพ และขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

6. ผู้บริหารได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด สำหรับครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการศึกษาและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยจำแนกตามสถานภาพและตามขนาดของสถานศึกษา ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกกล่าวถึงประเด็นสำคัญจากการค้นพบในการศึกษา ตามกรอบแนวคิดและสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับครูผู้สอนระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูยังไม่เข้าใจในตัวหลักสูตรอย่างแท้จริง ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรบ่อยครั้ง จึงทำให้เกิดความสับสนในการนำหลักสูตรมาใช้

2. ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับครูผู้สอนระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับปฏิบัติ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. ด้านการพัฒนาบุคลากร 2. ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และ 3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับครูผู้สอนระดับการปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับปฏิบัติ เรียงลำดับ

คะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1. ด้านการพัฒนาบุคลากร 2. ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และ 3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับครูผู้สอนระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

5. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรจัดทำโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโอกาสต่อไป

1.2 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากร

1.3 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยให้มีการบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับกลุ่มโรงเรียนต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขตพื้นที่การศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีเดชา, 2528.
- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2546.
- _____ . เอกสารประกอบการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2550.
- กาญจนาศิริ จันทร์เสนา. การดำเนินงานโครงการเกษตรครบวงจรตามแนวทฤษฎีใหม่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- กิติรัตน์ สีหพันธ์ และคณะ. การจัดการความรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน : กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2550.
- กิติวัฒน์ อัครเส. การดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยชัน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- คัมภีร์ สุดแท้ และวิลัน จุมปาแฝด. “การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา,” วารสารครุศาสตร์. 5 : 12-34 ; มกราคม, 2551.
- ชวลิต ขวัญเมือง. เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ รางวัลชนะเลิศระดับชาติ อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง,” วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. หน้า 5-7. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2550.
- ดวงสมร สารแสน. การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- ถวัลย์ มาศจรัส. MODEL การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี่, 2550.
- ทิตนา แชมมณี. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2542.
- ทิตนา แชมมณี และคณะ. กิจกรรมการจัดการปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนระดับชั้นปฐมวัย และปฐมศึกษา. กรุงเทพฯ เสริมสินพีรพรส ชิสเท็ม, 2546.
- นงลักษณ์ พลศรี. การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2550.

- บุญชู ศรีเคลือบ. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจพอเพียง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550.
- บุญชม ศรีสะอาดและคณะ. พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2553.
- ประจักษ์ นาหนองตูม. การศึกษาการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามพระราชดำริของโรงเรียนแกนนำโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- ประพัฒน์ รักพรหม. การบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2546.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. คลังหลวงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : เพชรรุ่งเรืองการพิมพ์, 2551.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซ็ท, 2548.
- พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์. บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.
- พรรณี ช.เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อมราการพิมพ์, 2538.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยพัฒนา, 2550.
- วันชัย พลະไกร. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาบ้านตำบลแม่ม่วงสามสิบ อำเภอแม่ม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศป.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2550.
- วินัย ประวันนา. การศึกษารูปแบบการดำเนินการและปัญหาการดำเนินการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.
- สมบุรณ์ บุติมาลย์. การพัฒนาบุคลากรในการดำเนินเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ โรงเรียนนุแกรงวิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : บุคพอยท์, 2546.
- สีลาภรณ์ บัวสาย. เศรษฐกิจพอเพียง ร่วมเรียนรู้ สานข่าย ขยายผล. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.), 2549.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. “การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ,” วารสารข้าราชการครู. 45(2) : 25-43 ; มีนาคม-เมษายน, 2545.
- สุนัย เศรษฐ์บุญสร้าง. แนวทางปฏิบัติ 7 ขั้น สู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียง : จากแนวปฏิบัติสู่แนวคิดทางทฤษฎีของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2550.
- สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์. “การจัดการศึกษาตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช,” วารสารพัฒนาการเรียนการสอน. 2 : 48-54 ; มีนาคม, 2550.

- เสกสรร สามสี. การดำเนินงานโครงการเกษตร แบบเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. แผนปฏิบัติการ. กาฬสินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1, 2555.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549.
- _____. ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ช่วงชั้นที่ 1 (ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549). กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2548.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. การพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2549
- เสาวลักษณ์ มาพร. ความพร้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- อุไร ปัทมาพงษ์. สภาพและปัญหาการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูผู้สอนกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- Biglos, Linda Jean. Superiority Use of the Curricula Management Audit and Strategic Approach to School District Change and Improvement. p.1509. New York : Cooper Print, 1997.
- Brook, Fredirk. “Relationships School Effectiveness and the Perceptions of Teachers on Leadership Effectiveness and School Climate,” Dissertation Abstracts International. 32(1) : 2377-A ; February, 1986.
- Mutschles, Mary Jo. “Effective Catholic Schooling : An Organizational Analysis,” Dissertation Abstracts International. 2(4) : 705-A ; December, 1985.
- Yonghwan, Lee. “Toward a New Concept of Local Curriculum (Korea) Educational Leadership,” Dissertation Abstracts International. 15(7) : 2125-A ; May, 1996

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.๑๒๒

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

5 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ**เรียน** อาจารย์กัจฉิชัย สารรัตน์

ด้วย นายประดิษฐ์ สุริฉาย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติ และระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ผศ.ดร.วันทนา อมตาริยกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้ เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วิมลคุณ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิมลคุณ
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิมลคุณ
(คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

ฝ่ายจัดการศึกษานอกที่ตั้งคณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-43754322-40 ต่อ 6076 โทรสาร. 0-4374-3174

ที่ ศธ 0530.5(2)/2922

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

5 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์สงสุข ไพละอ

ด้วย นายประดิษฐ์ สุริฉาย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติ และระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ผศ.ดร.วันทนา อมตาริยกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้ เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ ความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชุกาแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

จัดพิมพ์ จินต วัฒน
ผู้วิจัย นาย สงสุข ไพละอ
เตรียมไว้ให้โรงเรียน
เก็บรวบรวมข้อมูล
นางประติมา สุริฉาย

ฝ่ายจัดการศึกษานอกที่ตั้งคณะศึกษาศาสตร์

โทร. 0-43754322-40 ต่อ 6076 โทรสาร. 0-4374-3174

สง
(นางสงสุข ไพละอ)

ที่ ศธ 0530.5(2)/ ๖.๙๒๒

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

5 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์ภัทรวดี พัฒนาโพธิ์

ด้วย นายประดิษฐ์ สุริฉาย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติ และระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ผศ.ดร.วันทนา อมตาริยกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้ เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ในดีวิริยะวิชัย
ที่ปรึกษา
นางสาวภัทรวดี พัฒนาโพธิ์

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวภัทรวดี พัฒนาโพธิ์

นางสาวภัทรวดี พัฒนาโพธิ์

(นางสาวภัทรวดี พัฒนาโพธิ์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชุกก่าแพง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายจัดการศึกษานอกที่ตั้งคณะศึกษาศาสตร์

โทร. 0-43754322-40 ต่อ 6076 โทรสาร. 0-4374-3174

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการศึกษาค้นคว้า

ที่ ศธ 0530.5(2)/ ๑๒๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

5 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสี่แยกสมเด็จ

ด้วย นายประดิษฐ์ สุริฉาย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติ และระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ผศ.ดร.วันทนา อมตาริยกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายประดิษฐ์ สุริฉาย ทดลองใช้ เครื่องมือเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำเนิด)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายจัดการศึกษานอกที่ตั้งคณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-43754322-40 ต่อ 6076 โทรสาร. 0-4374-3174

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้า

สพ.ภาพสนธิ เขต 1
เลขรับ 25430
วันที่ 3 ธค 2555
เวลา

ที่ ศธ 0530.5(2)/ ๑๒๔

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

5 พฤศจิกายน 2555

ถือเรื่องเอง

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ด้วย นายประดิษฐ์ สุริฉาย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติ และระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี ผศ.ดร.วันทนา อมตาริยกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายประดิษฐ์ สุริฉาย เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายจัดการศึกษานอกที่ตั้งคณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-43754322-40 ต่อ 6076 โทรสาร. 0-4374-3174

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า

เรื่อง การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่กระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด ซึ่งใช้เฉพาะในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้เท่านั้น และเสนอผลการศึกษาค้นคว้า เป็นภาพรวม ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

ผู้ศึกษาค้นคว้าหวังว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายประดิษฐ์ สุริณาย)

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความจริง เกี่ยวกับตัวของท่าน
 ในปัจจุบัน

1. สถานภาพ
  - ( ) ผู้บริหารสถานศึกษา
  - ( ) ครูผู้สอน
2. ขนาดของโรงเรียน
  - ( ) โรงเรียนขนาดเล็ก   ( ) โรงเรียนขนาดกลาง   ( ) โรงเรียนขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตาม
 แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 กาฬสินธุ์ เขต 1

คำชี้แจง แบบสอบถามในตอนที่ 2 เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการ
 จัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยประเมินทั้ง 3 ด้าน โรงเรียนของท่านมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับ
 ไต แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพหลังข้อความตามความคิดเห็นของท่าน เพียงข้อ
 ละ 1 ช่อง โดยกำหนดค่าน้ำหนักดังนี้

ระดับ	ด้านหลักสูตรการเรียน การสอน	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	ด้านการพัฒนาบุคลากร
5	-มีความเหมาะสมมากที่สุด	-มีความพร้อมมากที่สุด	-มีการปฏิบัติมากที่สุด
4	-มีความเหมาะสมมาก	-มีความพร้อมมาก	-การปฏิบัติมาก
3	-มีความเหมาะสมปานกลาง	-มีความพร้อมปานกลาง	-การปฏิบัติปานกลาง
2	-มีความเหมาะสมน้อย	-มีความพร้อมน้อย	-การปฏิบัติน้อย
1	-มีความเหมาะสมน้อยที่สุด	-มีความพร้อมน้อยที่สุด	-การปฏิบัติน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ					ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
(0) ผู้บริหารชี้แจงนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ	✓									✓
(00) บุคคลในชุมชนมาร่วมแสดงความคิดเห็น และแสดงความต้องการในเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	✓								✓	

จากตัวอย่างแสดงว่า

ข้อ (0) ผู้บริหารชี้แจงนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด และมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ (00) บุคคลในชุมชนมาร่วมแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่ในระดับมากที่สุด และมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ					ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
<u>ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน</u>										
1. มีการประชุม วางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา										
2. วิเคราะห์ระดับปฏิบัติและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา										
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
4. มีการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้										

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ					ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง										
6.ผลงานมีปรากฏให้เห็นประจักษ์ในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนในสถานศึกษา										
7. มีสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง										
8. มีการเผยแพร่สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน										
9.ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน										
10.มีการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม										
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน										
11. ประชุม วางแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน										
12.วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของ บุคลากรในสถานศึกษา										
13.มีกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักศักยภาพของตนเองตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
14.มีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง...										
15.มีกิจกรรมส่งเสริมการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
16.มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วางแผนอนาคตของ ตนเองที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
17.มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด/ผู้ บำเพ็ญประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง										

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ					ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
18.มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดทำโครงการเรียนรู้หลากหลายตามภูมิสังคมอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
19.ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดตั้งชุมนุม/ชมรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
20.มีการประเมินผลการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน										
<u>ด้านการพัฒนาบุคลากร</u>										
21. มีโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
22. มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
23. มีการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
24. มีความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
25.จัดกิจกรรม/โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้										
26.มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ										
27.มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระยะๆ										
28.บุคลากรมีจิตสำนึกด้านจิตอาสา/จิตสาธารณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....										
29.บุคลากรมีการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย/วัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม.....										
30.บุคลากรมีส่งเสริมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม..										

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ท่านประสบจากการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จริงในสถานศึกษา

ข้อที่ 1 ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ข้อที่ 2 ด้านการพัฒนาผู้เรียน

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ข้อที่ 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอความกรุณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งว่าท่านตอบแบบสอบถามทุกขั้นตอนแล้ว
ด้วยความขอบคุณอย่างสูง

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ	นายประดิษฐ์ สุริณาย
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2515
สถานที่เกิด	อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 53 หมู่ 15 บ้านไผ่ทอง ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุโพวิทยา หมู่ที่ 4 ตำบลภูโป อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	ประถมศึกษา โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์ ตำบลหนองอีบุตร อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนห้วยผึ้งพิทยา อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2538	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ สถาบันราชภัฏสกลนคร
พ.ศ. 2556	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

